

Voorwoord

Het doel van de kadernota is u voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding in staat te stellen u uit te spreken over de verwachtingen die u heeft en de kaders die u aan ons wilt meegeven voor de conceptbegroting 2025-2028. U kunt aangeven welke zaken u, gegeven de maatschappelijke context en opgaven, graag verwerkt ziet in begrotingsvoorstellen en met welke inhoudelijke en financiële uitgangspunten wij daarbij rekening moeten houden. Uiteraard tegen de achtergrond van de strategische koers van de stad en de organisatie voor de komende jaren.

Een kadernota hoeft, anders dan een begroting, meerjarig in financiële zin (nog) niet sluitend te zijn. Wel moet er een reëel inhoudelijk en financieel perspectief worden vastgesteld. Op basis hiervan kunnen wij u in het najaar een sluitende begroting presenteren. Wij nodigen u uit om, tegen de achtergrond van de inhoud van deze kadernota en de eerder gepresenteerde omgevingsanalyse, uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken.

In deze kadernota staan per programma de - in onze ogen - belangrijkste kaders, gekoppeld aan de ambities in de strategische visie en het stedelijk beleid. Deze verbinden we aan de indicatoren in Meetbaar Venlo zodat u een goed beeld krijgt van de relevantie van het betreffende kader voor de strategische koers van Venlo.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding.....	4
Inhoudelijke en financiële kaders	6
Vastgesteld basisscenario	9
Scenario van 'hoop':	11
Scenario van 'vrees':	13
Budgettaire context.....	14
Kaders per programma	22
Programma 1 Gezond en actief Venlo.....	23
Programma 2 Leefbaar Venlo	30
Programma 3 Grenzeloos Venlo	33
Programma 4 Welvarend Venlo.....	36
Programma 5 Centrumstad Venlo	41
Programma 6 Circulaire en duurzame hoofdstad	44
Bedrijfsvoering	48
Algemeen.....	48
Wendbare Bedrijfsvoering 2025 en verder	49

Inleiding

Deze kadernota geeft u een perspectief op het laatste volledige begrotingsjaar van de huidige bestuursperiode. Sinds de start van deze periode is veel in gang gezet. Inmiddels zijn we halverwege de rit. We hebben de afgelopen jaren de basis op orde gebracht en kunnen investeren in die activiteiten en projecten die ons dichterbij de ambities uit Venlo 2040 brengen. Om te zien hoever we inmiddels zijn gekomen met de uitvoering van de ambities en afspraken uit het coalitieakkoord lieten we een midterm review uitvoeren. Hiermee kunnen we bepalen wat er de komende twee jaar opgepakt moet worden. Dit document krijgt u ongeveer gelijktijdig met deze kadernota aangeboden, zodat u de inhoud daarvan desgewenst kunt betrekken bij uw afwegingen rondom de kadernota.

De afgelopen jaren was het door de naweeën van de pandemie nodig om veel aandacht te schenken aan het opvangen van de gevolgen daarvan. We hebben met name aandacht geschonken aan de gevolgen van de sterk gestegen inflatie en energiekosten. Ook de opvang in 2023 van Oekraïners heeft het nodige van onze organisatie gevergd. Inmiddels verkeren we -wat dat betreft- weer in wat rustiger vaarwater en hebben we onze aandacht verlegd naar de lange termijn-ontwikkeling van Venlo, met onder andere de vorming van een strategisch investeringsfonds.

Venlo is immers op weg naar 2040. Het afgelopen jaar hebben we -niet de ambities- maar de koers daarnaar toe iets bijgesteld. We zien kansen om een stevige impuls te geven aan de realisatie van woningen binnen onze gemeente. Met name grootschalig woningbouw op een beperkt aantal, met het OV goed bereikbare, binnenstedelijke locaties. Daarnaast zien we mogelijkheden om, naar lokale behoefte, ook in de kleinere kernen beperkt woningbouw mogelijk te maken. We streven een goede differentiatie van het woningaanbod na. En we zien mogelijkheden om de gesignaleerde tekorten in het middensegment aan te vullen, met name door het toevoegen van starters(-koop)woningen en woningen met een middenhuur. Tijdens de raadsbehandeling van de omgevingsanalyse attendeerde u ons op de mogelijkheid om een deel van toevoeging te reserveren voor de huidige inwoners. Het behoeft geen betoog dat -tegen de achtergrond van onze demografische uitdagingen- de eventuele aanwas van inwoners die hiervan het gevolg zal zijn meer dan welkom is. Zo behouden we draagvlak onze voorzieningen en voldoende arbeidskrachten voor onze regionale economie en publiek gefinancierde diensten.

Afgezien van onze eigen lokale en regionale ambities heeft ook het Rijk, op een breed pallet aan onderwerpen, grote ambities geformuleerd en daarvoor incidentele middelen beschikbaar gesteld. Tegelijkertijd stellen we vast dat we -net als vrijwel alle Nederlandse gemeenten- op dit moment te maken hebben met (oplopende) arbeidsmarkttekorten. Niet alleen bij onze organisatie maar ook bij onze maatschappelijke partners. Dat knelt. Ook u sprak daarover tijdens de raadsbehandeling van de omgevingsanalyse uw zorgen uit.

Personele capaciteit is een uitdaging en dat geldt ook voor de (ontbrekende) capaciteit op het elektriciteitsnet. Ontwikkelingen gaan dermate snel dat het net dit niet allemaal aankan. Er is sprake van congestie ten aanzien van de aansluitings- en teruglever mogelijkheden. Op dit moment onderzoeken we lokaal de mogelijkheden om met mitigerende maatregelen zoals energiehubs hier iets aan te doen. U gaf aan te willen laten onderzoeken in hoeverre we hierin versnelling kunnen aanbrengen. Tegelijkertijd vroeg u aandacht voor klimaatmitigerende maatregelen, met name in die

wijken die relatief sterk versteend zijn en waar ook gezondheidsvraagstukken bovengemiddeld aan de orde. Deze zorg delen wij.

Wij achten het, gegeven het voorafgaande, verstandig om het resterende deel van onze bestuursperiode aandacht te geven aan de projecten en ontwikkelingen die al in gang zijn gezet. Ontwikkelingen zoals het Kazernekwartier, de ondertunneling van de Vierpaardjes, de herontwikkeling in Venlo-Noord, de doorontwikkeling van de Brightlands-campus en de aanpak van de Geresstraat. Verder bereiden we met onze buurgemeenten de invulling van een nieuwe Regio Deal voor, implementeren we de afspraken uit de Hervormingsagenda Jeugd en geven we uitvoering aan het beleidskader Geldzorgen. Ook zonder nieuwe plannen hebben we de handen vol. Daarom ligt in deze kadernota het accent op de uitvoering van bestaande opdrachten.

Met het oog op de hoeveelheid incidentele middelen hebben we vorig jaar een beperkt aantal bestuurlijke opdrachten verstrekt, die zowel maatschappelijk als financieel moeten renderen. Een opdracht was de optimalisatie van ons stedelijk aanbod aan en de geografische spreiding van sport- en gemeenschapsvoorzieningen. Afgelopen najaar heeft u het beleid voor de gemeenschapsaccommodaties echter geamendeerd vastgesteld. Hierbij hield u vast aan de bestaande spreiding van deze accommodaties. Daarmee kan een deel van de aan deze opgave gekoppelde financiële opbrengst niet meer worden gerealiseerd.

Het gaat goed met de gemeente Venlo, we staan er, zeker vergeleken met andere Nederlandse gemeenten, financieel relatief goed voor. We zien uit naar de plannen van een nieuw kabinet en wat dit betekent voor ons beleid en voor onze financiële huishouding. En hoewel er voldoende maatschappelijke uitdagingen zijn, biedt Venlo volop kansen om het leven van onze inwoners nog mooier, beter en gezonder te maken!

Wij hebben aandachtig geluisterd naar uw opmerkingen tijdens de behandeling op 13 maart 2023 over de omgevingsanalyse. Deze hebben we gewogen en meegenomen in deze kadernota. Wij kijken uit naar de behandeling in uw raad.

Inhoudelijke en financiële kaders

Hieronder staan de (bijgestelde) programma-overstijgende inhoudelijke en budgettaire kaders voor de (op te stellen) programmabegroting. Bijstelling vindt plaats op basis van de externe ontwikkelingen en duiding van de omgevingsanalyse.

1. *Continuïteit, flexibiliteit en kansen*

De goede uitgangspositie van Venlo maakt dat we flexibel kunnen reageren op actuele ontwikkelingen die zich passend binnen de stedelijke strategie aandienen. Om actief te kunnen aansluiten bij strategische projecten die de strategische ambities van Venlo 2040 dichterbij (kunnen) brengen overwegen heeft u besloten tot de instelling van een strategisch investeringsfonds.

2. *Arbeidsmarkt*

Een nadrukkelijk accent op het voorkomen van schaarste op de (regionale) arbeidsmarkt, te koppelen aan de doorontwikkeling van Venlo als onderwijs- en studentenstad en de mogelijkheden die de inzet van vluchtelingen biedt. Aandacht voor het hoger onderwijs en nadrukkelijk ook voor tekorten op MBO-niveau.

3. *Het dorp of de wijk, het middelpunt van Venlo*

Nadrukkelijke aandacht voor de versterking van de participatie in en de leefbaarheid van wijken, buurten en kernen, in brede zin. Met name daar, waar op basis van de wijkanalyse en leefbaarheidsmonitor, de grootste opgave ligt.

4. *De regio Noord-Limburg, het centrum van Europa*

We zijn er ons nadrukkelijk bewust van dat Venlo als centrumstad in de regio een bijzondere rol en verantwoordelijkheid heeft. Binnen de regio nemen we bewust een leidende rol en spannen we ons in om gezamenlijk met onze regiogemeenten tot inhoudelijke resultaten te komen.

5. *Samen, nadrukkelijk met onze maatschappelijke partners en inwoners*

Bij initiatieven zoeken wij naar een gedeelde agenda met belangrijke partners zoals onze Venlose corporaties, de provincie Limburg, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en uiteraard onze inwoners. Meer aandacht voor het betrekken van inwoners bij planvoorbereiding en uitvoering van gemeentelijke activiteiten en projecten. Samenwerken is overigens hetzelfde als 'overnemen'.

6. *Afmaken waar we aan begonnen zijn en zoeken naar aanvullende mogelijkheden en kansen*

We realiseren onze bestaande plannen met een kritische blik op kosten, uitvoeringsmogelijkheden en risico's. Daarnaast biedt onze financiële positie ons mogelijkheden om actief aan te sluiten op nieuwe kansen en ambities. Gegeven de omvang van de bestaande programmering en de spanning met de personele capaciteit van de organisatie en van onze partners ligt het accent op het realiseren van bestaande bestuurlijke 'bestellingen'.

7. *Verbetering publieke dienstverlening*

Het vertrouwen van onze inwoners in het bestuur is de afgelopen jaren significant toegenomen. We zijn ervan overtuigd dat een verdere verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners kan bijdragen aan stabilisatie van dit vertrouwen. We dienen aandacht te geven aan 'de menselijk maat'.

8. *Kritisch, doeltreffend en doelmatig*

Kritisch zijn ten aanzien van bovenwettelijke activiteiten en mogelijkheden op efficiency in de bedrijfsvoering. We doen wat nodig is, met een zo doelmatig mogelijke inzet van middelen om resultaten te behalen en onze doelen te bereiken. Daarbij kijken we nadrukkelijk welke activiteiten het meest bijdragen aan de door u vastgestelde doelstellingen (doeltreffendheid van beleid). We kijken ook naar de doeltreffendheid van bestaande activiteiten.

Om het realiseren van de strategische opgave en ambities uit de strategische visie 2040 Venlo mogelijk te maken is een solide financieel beleid een voorwaarde. De financiële positie speelt immers een belangrijke rol binnen de integrale afwegingen die we moeten maken over de te varen koers op de korte, en vooral op de strategische en daarmee (middel)lange termijn. De financiële positie is geen doel op zich en moet altijd gezien worden in het licht van het totaal aan maatschappelijke opgaven van de stad.

Ontwikkelingen financiële verhoudingen

De langlopende gesprekken tussen het Rijk en de VNG zijn nog altijd niet afgerond. De doorgevoerde 'korting' van het Rijk op het gemeentefonds van € 3 miljard is nog altijd van toepassing. Daarnaast heeft het Rijk, ééenzijdig en ondanks het controversieel verklaren van het voorstel, vanaf 2027 de nieuwe financieringssystematiek op basis van Bruto Binnenlands Product doorgevoerd. De nieuwe financieringssystematiek is ontoereikend voor het opvangen van autonome ontwikkelingen van bijvoorbeeld de te verwachten hogere groei van de zorgkosten door vergrijzing en infrastructuur (uitbreiding, vernieuwing, renovatie, onderhoud en beheer). De gesprekken met het Rijk verlopen moeizaam. Onder andere in Raadsinformatiebrief 2023-139 met als onderwerp 'Gemeentefonds/septembercirculaire 2023' bent u hierover geïnformeerd.

Voorjaarsnota Rijk:

Het demissionaire kabinet heeft in de voorjaarsnota van het Rijk, welke verschenen is in april jl., een aantal maatregelen opgenomen die een relatie hebben met de financiële verhoudingen. Het gaat hierbij, op hoofdlijn en naast taakmutaties, onder andere om de volgende maatregelen:

- Een bijstelling van € 675 miljoen ten opzichte van de 'korting' op het gemeentefonds van € 3 miljard. Voor Venlo gaat het hierbij om indicatief € 4 miljoen structureel (schrappen van de oploop van de opschalingskorting);
- Invoering van de nieuwe bekostigingssystematiek met ingang van 2024 in plaats van 2027 inclusief gedeeltelijke compensatie. Per saldo betekent dit een niet voorziene incidentele korting op het gemeentefonds voor de jaarschijf 2025 van € 675 miljoen. Voor Venlo gaat het hierbij om indicatief € 4 miljoen nadelig voor de jaarschijf 2025;
- Negatieve mutatie compensatie loonprijs- /volumeontwikkeling: indicatief voor Venlo € 2 miljoen nadelig structureel vanaf 2025;
- Risicoverdeling Wmo door het maken van afspraken over objectieve indexering en 'aparte' fondsvorming;
- Aanvullende indexering zorgkosten: € 75 miljoen in 2026 oplopend tot € 300 miljoen in 2029. Indicatief voor Venlo € 0,5 miljoen in 2026 oplopend naar € 2 miljoen in 2029. Hier staan uitgaven aan de lastenkant tegenover;
- Een opschoonactie voor specifieke uitkeringen en overheveling naar het gemeentefonds: hierdoor kunnen de middelen als algemeen dekkingsmiddel worden aangemerkt afhankelijk van de toevoegingen aan het gemeentefonds zonder administratieve lastendruk;

Wij zien de maatregelen van het demissionaire kabinet slechts als een reparatie van een beperkt deel van de financiële problematiek bij gemeenten. Op basis van de maatregelen vervolgt de VNG de inzet richting de formatietafel om alsnog te komen tot een goede balans tussen taken en middelen. De voorjaarsnota van het Rijk moet nog behandeld worden in de Tweede Kamer. Concrete uitwerking en financiële vertaling van de maatregelen inclusief de taakmutaties vindt plaats in de meicirculaire 2024. Zoals te doen gebruikelijk wordt uw raad geïnformeerd over de financiële effecten van de meicirculaire 2024 naar de Venlose situatie.

Formatie

De ministeries gaven de formerende partijen een overzicht naar aanleiding van vragen over mogelijke financiële tegenvallers. Hierin zijn ook de financiële zorgen van gemeenten verwoord en becijferd als het gaat om de negatieve gevolgen van de nieuwe financieringssystematiek, afschaffen van de opschalingskorting en de beleidsinhoudelijke tekorten jeugdzorg en Wet maatschappelijke ondersteuning.

Daar staat tegenover dat de Studiegroep Begrotingsruimte, die voor de verkiezingen advies uitbracht over de Rijksbegroting, adviseert om te komen tot bezuinigingen van € 17 miljard. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld als mogelijke ombuigingsmaatregel een bezuiniging van € 4

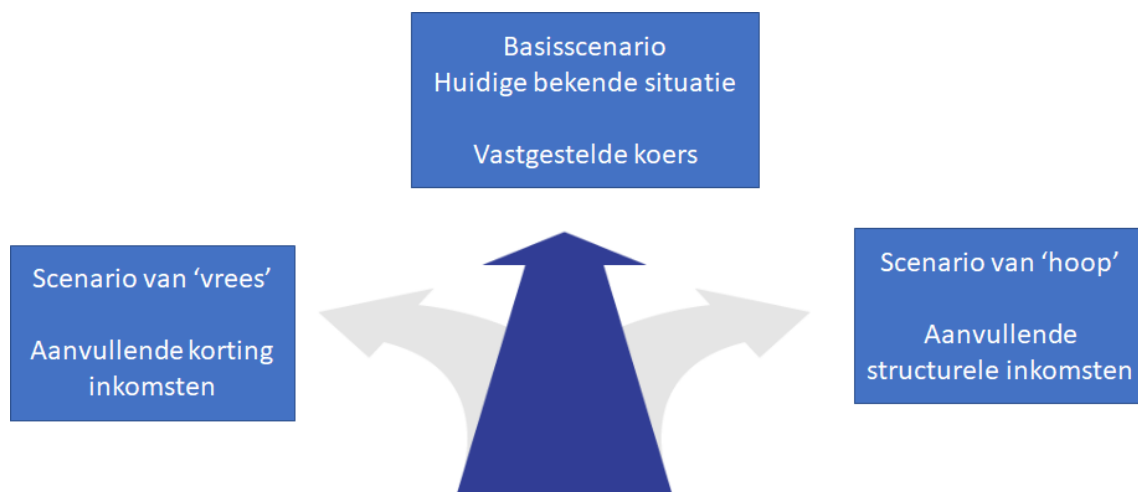
miljard op het gemeente-/provinciefonds aanvullend op het reeds ingeboekte tekort van € 3 miljard op het gemeentefonds.

De keuzes van de onderhandelende partijen en in het verlengde daarvan het nieuwe kabinet, kunnen dus substantiële gevolgen hebben voor de financiële huishouding van de sector gemeenten. Dit kunnen gevolgen, zowel in positieve als negatieve zin zijn. Daarmee kan het ook gevolgen hebben voor de vastgestelde meerjarenbegroting van onze gemeente.

Begrotingsscenario's

U heeft in een vroeg stadium geanticipeerd op de onzekerheid met betrekking tot de financiële verhoudingen vanaf 2026. Bij de vaststelling van de kadernota 2024 en programmabegroting 2024-2027 heeft u een heldere koers met bijbehorende begrotingsspelregels vastgesteld. Namelijk het volgen van het basisscenario en invulling geven van aanvullende beleidskeuzes door deze afhankelijk te stellen van eventueel te ontvangen extra middelen van het Rijk: het zogenaamde scenario van hoop.

Visueel ziet de koers er als volgt uit:

Vastgesteld basisscenario

Huidige bekende situatie (geen oplossing van het Rijk) = Basisstrategie

Afwegingskader

De volgende kaders zijn uitgangspunt voor de begroting 2025-2028

- Wij werken opgave gericht: de strategische opgave en de daaruit voortkomende programmatische opgaven staan voorop;

- De focus ligt op uitvoering: uitvoering van vastgestelde plannen door de inzet van de daaraan gekoppelde middelen;
- Informatiegestuurd handelen is vast onderdeel van de beleidsmatige onderbouwing van voorstellen waarop bestuurlijke keuzes gemaakt worden. Doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid zijn daarbij belangrijke uitgangspunten;
- Het principe van anticyclisch investeren daar waar maatschappelijk verantwoord, en sparen en voorbereidingen treffen als de marktomstandigheden ongunstig zijn;
- (incidentele)begrotingsruimte wordt bij voorkeur daar ingezet waar er (op termijn) sprake is van aantoonbaar maatschappelijk en/of financieel rendement. Hieronder worden ook verstaan activiteiten die aantoonbaar bijdragen aan het voorkomen van (toekomstige) kostenstijgingen;
- Een financiële huishouding die ons in staat stelt om wendbaar te zijn en waarbij gedacht wordt in resultaatgerichte (creatieve) mogelijkheden en oplossingsrichtingen;
- Budgetteren en investeren zoveel mogelijk vanuit een positief financieel kader in plaats van uit een negatief (bezuinigings)perspectief;
- Een meerjarig realistisch sluitende begroting waarbij de structurele lasten minimaal gedekt worden door structurele baten;
- Een positief rekeningresultaat is vanaf de jaarrekening 2022 onderdeel van de integrale afweging bij de begroting. Hierbij is het rekeningresultaat onderdeel van het richtinggevende debat bij deze kadernota. Er wordt rekening gehouden met het strategisch investeringsfonds zoals in de volgende bullet verwoord;
- Voeding van het strategisch investeringsfonds maakt integraal onderdeel uit van de afwegingen tijdens de jaarlijkse bespreking van het jaarresultaat en de programmabegroting, waarbij steeds de investeringsruimte van het fonds voor een periode van 4 jaar wordt vastgesteld (amendement programmabegroting 2024-2027);
- De (meerjaren)begroting 2025-2028 moet de toets van het provinciaal toezicht doorstaan;

Begrotingsregels

- Wij werken met *concrete* maatregelen, geen taakstellingen;
- Uitvoeringstoets: Voorstellen en initiatieven worden zorgvuldig getoetst op onderbouwing en haalbaarheid. We werken met realistische businesscases. Een belangrijk onderdeel is een realistische toets op de (personele) uitvoeringsmogelijkheden;
- Tijdig anticiperen op (niet voorziene) financiële implicaties door tijdig en concreet bijsturen door het treffen van (beleidsinhoudelijke) maatregelen. Tegenvallers worden (in principe) binnen de lijn budget-programmalijn-programma bijgestuurd. De mogelijkheden zijn niet voor alle programma's gelijk. Als laatste escalatieladder is bijsturing mogelijk op concernniveau bij de integrale afweging;
- Voordelen die optreden op basis van autonome ontwikkelingen en die het gevolg zijn van bestaand beleid worden eerst ingezet voor het oplossen van (structurele) nadelen op basis

van bestaand beleid. Indien er ruimte is voor intensivering van bestaand of nieuw beleid gebeurt dit enkel bij de integrale afwegingsmomenten van de P&C cyclus;

- Intensivering van beleid en/of eventueel nieuw beleid wordt enkel opgesteld door vervanging van *oud beleid* waarbij de middelen van het oude beleid vrijvallen voor uitvoering van het te intensiveren beleid en/of nieuw beleid. Afwegingen met betrekking tot autonome ontwikkelingen en voorstellen zoals opgenomen in het 'scenario van hoop' gaan hieraan vooraf. De doeltreffendheid van de (bestaande) activiteit(en) is een belangrijk uitgangspunt;
- Verwerving derde geldstromen als onderdeel van de financiële strategie. Middelen van derde geldstromen worden eerst ingezet, voor zover mogelijk, voor projecten en activiteiten die al in de begroting zijn voorzien. De vrijvallende middelen worden toegevoegd aan de algemene middelen. Alleen wanneer dit niet mogelijk is, kunnen middelen van derde geldstromen pas ingezet worden om van nieuwe ambities te bekostigen;
- Maximaal inzetten op sturing van het risicoprofiel;
- Gemeentefonds:
  - De mei - circulaire 2024 is uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2025-2028;
  - De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn algemeen dekkingsmiddel;
  - Specifieke (beleidsmatige) taakmutaties binnen het gemeentefonds worden in eerste aanleg voorbereid voor de integrale afweging;

Scenario van 'hoop':

Aanvullende middelen Rijk en/of nieuwe financieringsystematiek (oplossing van het Rijk)

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2024-2027 presenteren wij u een meerjarig sluitende begroting. Hierin is duidelijk welke keuzes de gemeente Venlo - op dat moment - inhoudelijk heeft gemaakt indien het (nieuwe) kabinet niet met additionele middelen over de brug. Deze keuzes hebben met name betrekking op het structureel honoreren van nieuwe ambities. Het structureel honoreren van deze beleidsambities zijn pas mogelijk als er aanvullende middelen beschikbaar komen. Wij stellen voor deze voorstellen, indien er aanvullende middelen beschikbaar komen, als eerste te prioriteren bij de begrotingsbehandeling in relatie tot nieuwe intensiveringen van beleid of nieuw beleid. Gezien de landelijke ontwikkelingen en het feit dat de gesprekken met het demissionaire kabinet moeizaam verlopen houden wij er rekening mee dat het scenario van hoop niet of maar deels zal optreden. Het gaat hierbij om de volgende voorstellen uit de programmabegroting 2024-2027:

Programma	Naam	2026	2027
1. Gezond en actief Venlo	Buurten met talent	95	
	Jeugdzorg	749	749
	Maatregelen hervormingsagenda	1.623	884
	SMI	100	100
	Talentontwikkeling en talentherkenning topsport	100	
2. Leefbaar Venlo	Aanpak zwerfafval	230	230
	Beheersing overlastgevende wilde diersoorten	50	50
	Borging en ontwikkeling digitale toegankelijkheid	110	110
	Functioneel beheerder Axxerion en Gisib	80	80
	Integraal onderhoudsbestek Openbare Ruimte	400	400
	MJP Onderhoud begraafplaatsen	60	60
	Nieuwe taken anonimisering en publicatie	63	63
	Toezicht energiebesparingsplicht	107	
	Uitbreiden formatie wijkgericht beheer openbare ruimte	160	160
	Lokale woonlasten (afval-riolen)		3.764
3. Grenzeloos Venlo	Grensoverschrijdende samenwerking	25	25
	Public affairs	25	25
4. Welvarend Venlo	Uitvoering Economische Visie Venlo 2030	52	52
6. Circulaire en duurzame hoofdstad	Warmteconcepten en energiebesparing	250	
Algemene middelen	Binnenhalen en binden - Arbeidsmarktpositie	163	163
	Digitale transformatie/ digitalisering	150	150
	Doorontwikkeling onderzoek (junior onderzoeker)	89	
	Formatieverhoging salarisadministratie	119	119
	Functionaris en ondersteuning Digitale Vaardigheden	80	80
	Informatiebeveiliging ISO functionaris		89
	Leren en ontwikkelen	145	145
totaal voorstellen o.b.v. hoop		5.025	7.498

Basisstrategie én:

- Opgang volumegroei uit aanvullende middelen, geen kans op verschraling;
- Afwegingen voorstellen uit tabel scenario van hoop begroting 2024-2027. De uitkomsten van de voorjaarsnota zullen hiervan onderdeel uitmaken;
- Het mogelijk niet voorziene éénmalig tekort voor 2025 voortvloeiende uit de voorjaarsnota van het Rijk zal eveneens onderdeel zijn van de afwegingen waarbij gekeken wordt naar de beschikbare incidentele middelen;
- Meer inhoudelijke vrijheid en ruimte voor maatschappelijke opgaven: verdere inzet (incidentele) middelen voor structureel (maatschappelijk) rendement;
- Aandachtspunt: Uitvoering;

Scenario van 'vrees':

Huidige bekende situatie (geen oplossing van het Rijk) én aanvullende korting inkomsten Rijk

- (Bij)sturen door lastenvermindering of opbrengstenverhoging: gevolg (mogelijke) aanvullende verschraling;
- Geen (structurele) middelen beschikbaar voor uitvoering tabel scenario van hoop programmabegroting 2024-2027;
- Incidentele 'buffer' beschikbaar voor gefaseerde keuzes;

Ontwikkeling woonlasten

U heeft besloten om deze coalitieperiode de woonlasten (afvalstoffenheffing, rioolrechten, onroerendezaakbelasting) voor alle betrokkenen (eigenaren woningen, eigenaren niet woningen en huurders) op een gemiddeld gelijk niveau te houden. Hierbij is het uitgangspunt van 100% kostendekkende tarieven voor afval en riool gedurende deze coalitieperiode, tot en met het jaar 2026, los gelaten. We gaven aan dat wij nadrukkelijk (blijven) kijken naar de ontwikkeling van de kostenkant van deze beleidsonderdelen (bij tussentijdse evaluaties).

In de vastgestelde (meerjaren)begroting is het uitgangspunt van 100% kostendekkende tarieven weer financieel vertaald vanaf 2027 en zullen de woonlasten stijgen ten opzichte van 2026. De eventuele afwegingen om ook vanaf 2027 stabiele woonlasten te blijven hanteren is gekoppeld aan het scenario van 'hoop'.

Budgettaire context

In deze paragraaf wordt de budgettaire context beschreven, waarbinnen de begrotingsvoorbereiding 2025-2028 plaatsvindt. Allereerst lichten we het financieel meerjarenperspectief toe. Vervolgens komen de belangrijkste ontwikkelingen aan de orde die van invloed kunnen zijn op de begroting 2025-2028.

Financieel meerjarenperspectief

Gelijktijdig met de behandeling van deze kadernota ligt er een (concept)boekwerk jaarstukken 2023. Het jaarverslag bevat de beleidsmatige verantwoording (programmaverantwoording en paragrafen). Met de jaarrekening (programmarekening en balans inclusief toelichting) leggen we financieel verantwoording af.

Het gepresenteerde financieel perspectief zoals geschetst in dit hoofdstuk moet dan ook als richtinggevend kader gezien worden. Wij vragen u hiermee rekening te houden bij de behandeling van deze kadernota.

De vastgestelde programmabegroting 2024 – 2027 vormt het uitgangspunt voor het financieel meerjarenperspectief. Het financieel kader uit de Programmabegroting 2024 - 2027 is aangevuld met:

- Raadsbesluiten die genomen zijn na vaststelling van de Programmabegroting 2024 – 2027;
- Verwachte inflatie loon- en prijsstijgingen;
- Ontwikkelingen gemeentefonds inclusief reservering volumeontwikkeling vanaf 2027;
- De jaarschijf 2028;

Dit resulteert in de volgende tabel:

bedragen x € 1.000

Budgettair kader	2025	2026	2027	2028
A Financieel perspectief begroting				
1 Financieel perspectief Programmabegroting 2024-2027	281			
2 Accountantsdienstverlening RB 2024-005 d.d. 16-1-2024	-24	-24	-24	-24
3 Autonome ontwikkelingen 2027-2028				-53
A Totaal financieel perspectief begroting	257	-24	-24	-77
B Ontwikkelingen kadernota				
1 Loon- en prijsontwikkelingen				
a. Loonkostenontwikkeling*	-6.900	-6.500	-6.100	-6.100
b. Prijsinflatie	-5.600	-5.400	-5.100	-5.100
c. Loon- en prijscompensatie gemeentefonds	12.600	11.900	12.200	12.100
Totaal Loon- en prijsontwikkelingen	100	-	1.000	900
2 Gemeentefonds				
Netto resultaat september en decembercirculaire 2023	1.100	900	-100	200
Nieuwe financieringssystematiek (volume-ontwikkelingen)			4.400	6.300
Reservering volume ontwikkelingen			-4.400	-6.300
Totaal ontwikkelingen gemeentefonds	1.100	900	-100	200
B Totaal ontwikkelingen kadernota	1.200	900	900	1.100
C Financieel perspectief na kadernota	1.457	876	876	1.023

* inclusief doorrekening CAO akkoord 2024 ter hoogte van € 2,4 miljoen 2025 aflopend naar € 1,8 miljoen vanaf 2028

Hierna gaan we in op de diverse onderdelen uit bovenstaande tabel:

A. Begroting vóór Kadernota

A1+2 Stand vastgestelde begroting 2024-2027

De programmabegroting 2024-2027 laat een begrotingsoverschot zien voor de jaarschijf 2025. Dit is inclusief de verwerking van de amendementen A-II "Daklozen" en A-VII "Verfraaiing van de openbare ruimte" van respectievelijk € 350.000 en € 100.000 voor de jaarschijf 2025.

Daarnaast heeft het raadsbesluit van 16 januari 2024 over accountantsdienstverlening een klein negatief effect van structureel € 24.000 op het begrotingsaldo.

A3 Autonome ontwikkelingen 2028 ten opzichte van 2027

In de kadernota komt voor het eerst de jaarschijf 2028 formeel in beeld. Dit leidt tot een autonome aanpassing van het perspectief op grond van uw eerder door genomen besluiten (op basis van bestaand beleid). In de kadernota werkt dit nadelig door tot een bedrag van € 53.000.

Dit nadeel wordt voornamelijk veroorzaakt door de bijstelling van het gemeentefonds, door de jaarlijkse afname van de integratie-uitkering Participatie, ter hoogte van € 423.000.

Binnen de herijking van het armoedebeleid heeft uw raad voor de dienstverlening en de transitie SHV € 239.000 en voor de WAA-medewerker bij een gemeentearchief € 125.000 tot en met 2027 beschikbaar gesteld.

Daarnaast zijn er een aantal overige posten met een voordelig effect van opgeteld € 6.000.

B. Ontwikkelingen Kadernota

B1 Loon- en prijsontwikkelingen

De inflatiepercentages die gehanteerd worden voor het opstellen van de begroting 2025-2028 zijn gebaseerd op de ramingen van het Centraal Plan Bureau zoals gepubliceerd op 22 februari 2024:

- Prijsindex, prijs overheidsconsumptie netto materieel (IMOC): 2,2 %
- Prijsindex, prijs bruto overheidsinvesteringen (IBOI): 2%
- Loonindex: prijs overheidsconsumptie beloning werknemers: 4,4%
- Index belastingen (exclusief onroerendezaakbelasting): gewogen gemiddelde van de prijsindex (40%) en de loonindex (60%) : 3,4% (bv. Parkeergelden en verblijfsbelasting).

Naast de gebruikelijke indexeringen speelt de prijsontwikkeling in 2024. Op basis van ramingen van het Centraal Plan Bureau zoals gepubliceerd op 22 februari 2024 en het voorlopige OVA indexcijfer wordt dit effect geschat op € 800.000. Dit komt boven op inflatie die reeds in de begroting 2024 structureel is verwerkt. Wij stellen voor om dit bedrag te reserveren en bij de begroting met concrete voorstellen te komen.

De prijsindex, prijs overheidsconsumptie netto materieel (IMOC) komt voor 2024 uit op 2,9% en voor het voorlopige OVA indexcijfer op 6,3%. In de begroting is rekening gehouden met 3,9%.

Op basis van het investeringsbeleid wordt het budget van de kapitaallasten inflatoir bijgesteld op basis van de Index Bruto Overheidsinvesteringen (IBOI). In de begroting 2024 is rekening gehouden met 1,6%. Op basis van het meest actuele Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau is de IBOI over 2024 3% en voor 2025 2%. Deze indexeringen (inclusief aanpassing 2024) zijn verwerkt in deze kadernota.

Het onderdeel prijsinflatie bestaat daarmee uit vier componenten.

Resumerend:

	<i>bedragen x € 1.000</i>			
Prijsinflatie	2025	2026	2027	2028
Prijsindex IMOC regulier	-3.800	-3.600	-3.300	-3.300
Doorwerking 2024 IMOC	700	700	700	700
Extra indexatie, doorwerking 2024 OVA	-1.500	-1.500	-1.500	-1.500
Prijsindex investeringen (IBOI) regulier	-600	-600	-600	-600
Extra indexatie (IBOI), doorwerking 2024	-400	-400	-400	-400
Totaal prijsinflatie	-5.600	-5.400	-5.100	-5.100

B1c Loon en prijscompensatie gemeentefonds:

Het bedrag van € 12.600.000 aflopend naar € 12.100.000 vanaf 2028 bestaat uit twee tranches. Een tranche met structureel aanvullende loon- prijscompensatie over 2024 van € 2,7 miljoen aflopend naar € 2,5 miljoen in 2028 en de tranche voor het kadernotajaar 2025 van € 9,9 miljoen aflopend naar € 9,6 miljoen in 2028.

B2 Gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn de grootste inkomstenbronnen van de gemeente Venlo. Periodiek worden wij geïnformeerd over de ontwikkelingen van deze uitkeringen. Dit gebeurt bij het verschijnen van de circulaire gemeentefonds van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De meicirculaire is uitgangspunt voor de (programma)begroting, de septembercirculaire is uitgangspunt voor de kadernota en de decembercirculaire maakt onderdeel uit van de jaarstukken. Op basis van de september- en decembercirculaire 2023 bedraagt het resultaat van het gemeentefonds in 2025 € 1,1 miljoen voordelig, aflopend naar € 0,2 miljoen structureel voordelig in 2028. In Raadsinformatiebrief 2023-239 met als onderwerp 'Gemeentefonds/septembercirculaire 2023' bent u hierover geïnformeerd.

In de septembercirculaire 2023 is de verwachte volumecompensatie op basis van de nieuwe financieringssysteem vanaf 2027 (middelen voor de groei van de stad) in betreffende jaren apart inzichtelijk gemaakt. Ondanks het controversieel verklaren van het voorstel, is de nieuwe financieringssysteem op basis van het Bruto Binnenlands Product (BBP) doorgerekend. Dit bedraagt € 700 miljoen vanaf 2027 op landelijk niveau en voor Venlo € 4,4 miljoen voordelig vanaf het jaar 2027.

De volumeontwikkelingen aan de uitgavenkant moeten nog nadrukkelijk in beeld worden gebracht. Het gaat hierbij onder andere om reële groei van de lonen, groei van de bevolking, vergrijzing, toename infrastructuur et cetera. De effecten van de volume ontwikkelingen aan de lastenkant, in dit geval de 'groei van de stad' voor de jaren 2025 - 2028 wordt de komende jaren duidelijk bij de

begrotingsopstelling. Aan de lastenkant wordt hiervoor een bedrag opgenomen dat overeenkomt met de baten van het gemeentefonds op basis van de septembercirculaire 2023.

Het netto resultaat exclusief de nieuwe financieringssystematiek en exclusief onder B1 opgenomen loon- prijscompensatie wordt veroorzaakt door met name ontwikkelingen in de uitkeringsbasis. Dit is zoals ook beschreven in raadsinformatiebrief 2023-139 het gevolg van het gestegen aantal bedrijfsvestigingen, gunstigere score op statistische maatstaven die regionale klantenpotentieel weergeven en omgevingsadressendichtheid.

Uitvoering kaders programma's Programmabegroting 2025-2028

Het hoofdstuk programma's schetst diverse (beleids)ontwikkelingen. In de programmabegroting 2025-2028 worden deze ontwikkelingen inhoudelijk uitgewerkt en van financiële effecten voorzien. Hierbij houden we rekening met de vastgestelde kaders.

Algemeen

De budgettaire context is opgesteld aan de hand van de geschetste ontwikkelingen. Er is geen rekening gehouden met 'gewijzigd' beleid en/of voorstellen, het is immers een Kadernota. Het (financieel) kader en de geformuleerde begrotingsregels zoals verwoord in het hoofdstuk 'Inhoudelijke en financiële kader' is het kader dat gehanteerd wordt bij de verdere uitwerking in de begroting 2025-2028.

Context en aandachtspunten

Uitvoeringsprogramma 2024 Koers Gemeenschapsaccommodaties Venlo 2023-2033

Op 29 november 2023 heeft uw raad het beleidskader 'Koers Gemeenschapsaccommodaties Venlo 2023-2033' geamendeerd vastgesteld (RV 2023-75). Elk jaar wordt het uitvoeringsprogramma bijgewerkt om in te spelen op de nieuwste ontwikkelingen en de behoeften van de gemeenschap. Deze jaarlijkse update omvat de voortgang van lopende uitvoering en houdt rekening met nieuwe inzichten, veranderende prioriteiten en opkomende uitdagingen. In de jaarlijkse rapportage staan ook de financiële vertalingen van de plannen. Hierbij zorgen we dat de begroting in lijn is met de uitvoeringsplannen. Indien er behoefte is aan extra financiële middelen, maakt deze vraag om financiële ruimte integraal deel uit van het begrotingsproces. Voorstellen met betrekking tot de financiële aspecten van het beleidskader worden aan uw raad voorgelegd via de jaarlijkse P&C cyclus. In de begroting 2024-2027 zijn incidentele middelen opgenomen. Hierbij is vermeld dat deze middelen na de beleidsvaststelling bij de begroting 2025-2028 structureel worden opgevoerd. De (eventuele) vertaling van deze aanvullende structurele middelen hebben een nadelig effect op het gepresenteerde financieel meerjarenperspectief.

Inverdieneffecten investeringen duurzaamheid, ontwikkelend beheer en vastgoed

In de programmabegroting 2023-2026 zijn (substantiële) bedragen opgenomen voor wat betreft investeringen en/of financiering van activiteiten op het gebied van:

- Duurzaamheid € 13.000.000
- Ontwikkelend beheer € 10.000.000
- Bijstelling van een structurele en substantiële dotatie aan de onderhoudsvoorziening voor de meerjaren onderhoudsplannen van het gemeentelijk vastgoed (breed), jaarlijks € 2.400.000.

Bij de vaststelling van de programmabegroting 2023-2026 werd nagedacht over een herijking van gemeenschapsaccommodaties en concentratie van sportaccommodaties. Voor het totaal van de inverdieneffecten van de extra investeringen en de effecten van de (her)allocatie van vastgoed is in de programmabegroting vanaf 2026 € 2.300.000 structureel als opgave in de begroting aan inverdieneffecten opgenomen. De te realiseren inverdieneffecten zijn als volgt gespecificeerd:

- Inverdieneffecten duurzaamheid vanaf 2026 € 600.000
- Inverdieneffecten Ontwikkelend Beheer vanaf 2026 € 1.000.000
- Inverdieneffecten (her)allocatie vastgoed (inclusief terreinen) € € 700.000

Het niet of deels realiseren van de inverdieneffecten in relatie tot de extra beschikbaar gestelde middelen levert een financieel nadeel op voor het meerjarenperspectief. Hier moeten alternatieve maatregelen tegenover staan.

Energie

In 2022 en 2023 zijn de energielasten gestegen door hogere tarieven voor elektriciteit, gas en energiebelasting. De verwachting is dat deze kosten in 2024 en 2025 lager zijn vanwege lagere tarieven. In de jaarschijf 2025 en verder van de huidige begroting is echter geen rekening gehouden met een mogelijke stijging van de energielasten ten opzichte van de jaren voor 2022. Tijdens het begrotingsproces 2025-2028 is hier meer duidelijkheid over.

'Going concern' beleid en voorbereidingsbudgetten:

In de begroting zijn voorbereidingsbudgetten door de gemeenteraad beschikbaar gesteld voor onder andere de volgende opgaven:

- Duurzaam lichtsnoer binnenstad
- Doorontwikkeling Kloosterdorp Steyl
- Onderzoeken verkeersveilige inrichting wegenstructuur
- Opstellen reclamebeleid
- Evenementenbeleid
- Zuidrand Centrum
- Meervoudig ruimtegebrek bedrijfsdaken met opwek faciliteren
- Hoogwaterveiligheid; voorgestelde budgetoverheveling jaarrekening 2023
- Herontwikkeling locatie Zuidpilaar; voorgestelde budgetoverheveling jaarrekening 2023
- Haalbaarheidsstudie gemeenschapsaccomodatie Venlo-Oost; voorgestelde budgetoverheveling jaarrekening 2023
- Voortgezet Speciaal onderwijsschool de Velddijk
- Maasopgaven
- Onderzoeksbudgetten scholen stadsdelen Blerick en Tegelen
- Openbare ruimte zwembad
- Verbinding Maaswaard-binnenstad

Als uit de voorbereidingsbudgetten volgt dat er besluiten worden genomen over deze projecten, legt dit ruimtebeslag op de beschikbare middelen. Dit geldt ook voor aanpassing en herijking van beleid en (vervangings)investeringen.

Ontwikkelingen buiten financieel perspectief (2029)

Voor inzicht in het structurele effect noemen we een ontwikkeling van het vastgesteld beleid dat buiten het meerjarenperspectief valt. Het gaat hierbij om de tijdelijke middelen voor succesvolle warmtetransitie (2024-2028) van € 350.000, het budget WAA medewerkers bij het gemeentearchief ter hoogte van € 125.000 en het budget 2024-2028 voor de magistraatbibliotheek Venlo ten bedrage van € 20.000.

Buiten het meerjarenperspectief om betekent dit een structureel voordeel van in totaal € 495.000.

Omslagrente, het rentetarief grondexploitaties en de disconteringsvoet grondexploitaties:

In de *Notitie rente* en de *Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken* van de commissie BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) is beschreven hoe de omslagrente, het rentetarief grondexploitaties en de disconteringsvoet grondexploitaties moeten worden bepaald. Eind 2023 heeft de commissie van beide notities nieuwe versies uitgebracht. Met ingang van het begrotingsjaar 2025 is de toepassing hiervan verplicht. Eén van de belangrijkste wijzigingen is dat de toerekening van rente aan grondexploitaties moet plaatsvinden via de omslagrente. Vanaf 2016 was, in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb), voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en vindt de commissie dat het voor de hand ligt de rente-omslag ook te gebruiken voor de rente aan de grondexploitaties. De bepaling van de omslagrente hangt af van enkele parameters, zoals de begrote rentelasten en -inkomsten en de inschatting van enkele balansstanden per 1 januari 2025. Om hiervan een zo nauwkeurig mogelijke inschatting te maken worden deze percentages op basis van input gedurende het begrotingsproces definitief berekend. In de kadernota hanteren we nu de volgende bandbreedtes / indicaties:

Omslagrente	: 2,00% - 2,50%
Disconteringsvoet grondexploitaties	: 2,00%

Kaders per programma

Algemeen

In dit hoofdstuk staat per programma de ambitie en per programmalijn de relevante ontwikkelingen, de opgaven en de verwachte begrotingsvraagstukken.

De programma's kennen een grote onderlinge inhoudelijke samenhang. Veel thema's komen in meerdere programma's terug.

Programma 1 Gezond en actief Venlo

Algemeen

Het beleidskader Fier op Venlo vormt samen met de strategische visie Venlo 2040 de basis voor beleidsontwikkelingen in het maatschappelijk domein. De ambitie van dit programma is dat onze inwoners (zoveel mogelijk) vitaal, gezond, zelfredzaam en samenredzaam zijn. Het Gezond en Actief Leven Akkoord ondersteunt deze beweging naar preventie, gezondheid en sociale basis. In het kader van de integrale aanpak gaan we voor inwoners met complexe vragen op meerdere leefgebieden verder met de Doorbraakmethode.

De landelijke dynamiek voor migratiebeleid, waaronder de Spreidingswet, wordt ook in het Venlose meer voel- en zichtbaar. Het is duidelijk dat het opvangen en huisvesten van meer statushouders, internationale werknemers en ontheemden op veel thema's een aanzienlijke impact zal hebben. Denk aan, wonen, meedoen (werk & inkomen), zelfredzaamheid (zorg) en ontplooiing (onderwijs).

Gezond en Vitaal

Gezondheidsbeleid

In 2025 geven we uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). We streven naar preventie en het terugdringen van gezondheidsachterstanden. Ook gaan we aan de slag met een pilot positieve gezondheid in de wijk. Met de voedselagenda zetten we in op de bevordering van gezonde voeding. Op het gebied van het gezondheidsbeleid starten we met een lokaal uitvoeringsplan voor de GGD Limburg Noord. Dit plan markeert een belangrijke verschuiving naar een vernieuwde vorm van samenwerking tussen gemeenten en de GGD Limburg Noord.

Gezonde basisschool van de Toekomst

Het doel van de Gezonde Basisschool van de Toekomst is om te onderzoeken of kinderen die op de basisschool een dagritme krijgen aangeboden met voldoende onderwijstijd, sport, bewegen, spelen en aandacht voor gezonde voeding een betere fysieke, emotionele en intellectuele groei doormaken. Kinderen gelijke kansen geven dus om gezond op te groeien. Ook wordt onderzocht of kinderen en ouders hierdoor meer rust en minder stress ervaren en of dit bijdraagt aan een betere kwaliteit van leven. In enkele wijken gaan we door met de uitvoering van 'de Gezonde Basisschool van de Toekomst'.

Sportbeleid

We zien een toenemende behoefte bij (sport)verenigingen voor professionele ondersteuning. We onderzoeken hoe we hen hierin kunnen faciliteren. Verder onderzoeken we om, samen met lokale sportverenigingen en de stichting Performance Center Venlo, sportevenementen naar Venlo te halen. Naar aanleiding van de motie trapveldje is er een actieplan hoogwaardige beweegvoorzieningen vastgesteld, waaraan we uitvoering geven. Met het beschikbaar stellen van een transitiebudget willen we de gefuseerde handbalvereniging Fortes compenseren voor de extra kosten die gemoeid zijn met de transitie naar de nieuwe locatie.

Sportaccommodatiebeleid

In 2025 realiseren we de herontwikkeling van sportkern Herungerberg en gaan we van start met de bouw van sporthal Gulick op sportkern Bakenbos. In 2025 continueren we ook de bouw van het nieuwe zwembad De Wisselslag. Naast het binnenbad gaan we ook een besluit nemen over de toekomst van het buitenbad. Als volgende stap in de sportaccommodatievisie gaan we verder met onderzoek naar de toekomst van sportkern Merelweg.

We ontvangen steeds frequenter verzoeken voor gespecialiseerde binnensportaccommodaties. We gaan de mogelijkheden, haalbaarheid en betaalbaarheid van dit soort accommodaties nader onderzoeken. Verder geven we in 2025 een vervolg aan het onderzoek naar de sporthuisvesting rondom de voortgezet onderwijs campussen (OGVO). Naast de ontwikkelingen op het gebied van renovatie en nieuwbouw zijn ook de onderwerpen verduurzaming, vergroening en veiligheid relevant. Hier zetten we in 2025 weer verdere stappen. In het najaar 2024 zal de raad geïnformeerd worden over de stand van zaken.

Ontplooiing

Programma Gelijke kansen door duurzame samenwerking

Wij hebben in het schooljaar 2023-2024 opnieuw geconstateerd dat het niet mogelijk was om voor alle jongeren direct een passende onderwijsplek te vinden. In de gehele onderwijsketen komen deze problemen voor. We versterken onze inspanningen om wachtlijsten te voorkomen, eventueel door uitbreiding van capaciteit en mogelijkheden van het gedifferentieerde onderwijsaanbod.

Nieuwkomers onderwijs aanbod

Wij houden er rekening mee dat wij meer jongeren met een vluchteling of arbeidsmigratie-achtergrond moeten opvangen. Het docententekort, grenzen aan de hoeveelheid beschikbare ruimtes, ondersteuning en financiële middelen, maken echter dat bestaande oplossingen toekomstig niet altijd haalbaar zijn. Wij gaan met betrokken partners op zoek naar alternatieven.

Onderwijshuisvesting

Waar mogelijk gaan wij over tot de vorming van integrale kindcentra. De inrichting van het bijbehorende buitenterrein krijgt extra aandacht. Hierbij kiezen we voor groen-blauwe speelplaatsen in combinatie met beweegpleinen. Indien mogelijk zoeken we samenwerking met andere initiatieven actief op.

De stadsdelen Tegelen en Blerick kenmerken zich door omvangrijke woningbouwprojecten. Bij de planvorming rondom bouwprojecten van scholen moeten we hiermee rekening houden. Een strategische studie hiervoor is in 2024 afgerond. Voor het stadsdeel Blerick staan in 2025 onderwijshuisvestingsprojecten gepland rondom de Harlekijn, Titus Brandsma school en de Springbeek. Voor het stadsdeel Tegelen gaat het om basisschool Passe Partout en SBO de Lings. Voor 2025 en volgende jaren staan voor het stadsdeel Venlo (nieuw)bouwprojecten voor basisschool de Meule en de Willibrordus school gepland. Het project 10-14 jaar onderwijs op locatie Den Hulster

tussen OGVO en Akkoord PO is stopgezet. Dit betekent dat voor de deelnemende bovenbouwklassen van Akkoord PO een oplossing buiten de locatie Den Hulster moet worden gevonden.

Het haalbaarheidsonderzoek naar passende huisvesting voor praktijkonderwijsschool 't Wildveld en voortgezet speciaal onderwijs school de Velddijk, op locatie Roerdompstraat is afgerond. Een ingrijpende renovatie van locatie Roerdompstraat kan het mogelijk maken dat beide scholen hier gehuisvest worden, maar ook een nieuwbouwsce­nario op een andere locatie is mogelijk. Keuze en besluitvorming over de bouw­wijze worden ingevuld in 2024 en uitgevoerd in 2025.

Gepland was dat Onderwijsgemeenschap Venlo en Omstreken (OGVO) in 2022 zou starten met haar vervangingsopgave en de verduurzamingsopgave voor haar campussen. Wij gaan ervan uit OGVO de afspraken zoals vastgelegd in de doordecentralisatieovereenkomst nakomt.

Uitvoering Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Jongeren liepen achterstanden of vertragingen op, mede gedurende de corona periode. Dit is nog steeds merkbaar. Het gaat hierbij om zowel onderwijs-, als algemene ontwikkelachterstanden. In het kader van het NPO ontvingen wij middelen en stelden we samen met schoolbesturen een plan op. Onze inzet was met name gericht op voorschoolse educatie en het funderend onderwijs. In 2025 zetten wij verder in op borging van succesvolle interventies. De beschikbaarheid van NPO middelen eindigt in 2025.

Aanpak voortijdig schoolverlaters (VSV)/doorstroomprogramma; Wet van school naar duurzaam werk

Het kabinet heeft de regionale aanpak van voortijdig schoolverlaten uitgebreid tot de leeftijd van 27 jaar. Jongeren krijgen hulp in de stap van school naar (duurzaam) werk en wanneer zij hun baan verliezen. Dit vereist een versterking van de samenwerking tussen verschillende gemeentelijke domeinen en maatschappelijke partners op gebied van onderwijs, arbeid en zorg.

Verbetering basisvaardigheden (voorheen aanpak Laaggeletterdheid)

We zetten in op bewustwording van het belang van goede basisvaardigheden en het meer bereiken van de doelgroep. De gemeenten in de arbeidsmarktregio Noord-Limburg willen taalachterstanden tegengaan en een significante verbetering in de basisvaardigheden realiseren met als belangrijkste doel dat iedereen zo zelfredzaam als mogelijk is, en daardoor mee kan doen. We kiezen daarom voor een aanpak zowel op regionaal als op lokaal niveau.

Dit doen we door een uitbreiding van maatwerktrajecten, passend bij de vraag en vermogen om te leren. Om onze doelen te behalen, focussen we ons op vijf aandachtsgebieden: 1. Werkgevers; 2. Samenwerking in het sociaal domein; 3. Samenleving (buurten/wijken/verenigingen); 4. Onderwijs; 5. Zorg.

Meedoen

Fier op Venlo accent: Buurten Met Talent (BMT)

Buurten met talent is het Fier-op-Venlo-accent dat zich richt op verbinding, ontmoeting en ontplooiing van talenten in en voor de eigen leefomgeving. Buurtinitiatieven worden met name ondersteund door verbinding tussen vraag en aanbod aan talenten te makelen, Hiermee willen we buurten zoveel mogelijk in staat stellen zelf stappen te zetten in samenredzaamheid.

Werk & Inkomen

We willen de komende periode vooral focussen op inwoners met een (langdurige) bijstandsuitkering, en erop inzetten om hen weer mee te laten doen. Dit vraagt een andere, intensievere en langdurige inzet en begeleiding, zoals bijvoorbeeld bij het project Op Maat Werkt. En dan is een resultaat ook het starten van vrijwilligerswerk of het accepteren van hulpverlening om de onderliggende problematiek (schulden, psychosociale problematiek, enzovoort) aan te pakken.

Daarnaast blijven we bijzondere aandacht houden voor de aanpak jeugdwerkloosheid. Met het oog op nieuwe wetgeving vanaf 2025 werken we toe naar een steeds betere en sluitende verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarktbeleid.

Arbeidsmarktregio

Landelijk wordt gekoerst op een herstructurering van de arbeidsmarktregio's. De beoogde ingangsdatum van de gewijzigde wet- en regelgeving is 1 januari 2026. Naast de landelijke opdracht is er ook regionaal de wens uitgesproken om te komen tot een efficiëntere en effectievere inrichting van onze arbeidsmarktregio. Rondom het thema arbeidsmarkt worden zowel op inhoud als op het gebied van governance vanaf 2024 voorstellen voorbereid, zodat met ingang van 2026 de nieuwe structuur officieel is ingericht en haar werking heeft. Landelijk wordt naar 2025 gekeken als een overgangsjaar waarin oude structuren omgezet worden naar een nieuwe structuur, financiële routes heringericht worden en de inhoudelijke agenda bepaald zal worden. Deze aanpassingen zullen leiden tot een regionale visie van de arbeidsmarkt Noord Limburg vanuit het perspectief van brede welvaart en brede inzetbaarheid.

Vrijwilligers

Vrijwel gelijktijdig met deze kadernota bieden wij u het Uitvoeringsprogramma aan. Dit is opgebouwd vanuit het project 'Venlo Viert Vrijwilligers' om een zo breed mogelijk draagvlak te creëren bij de organisaties die met vrijwilligers werken. De inzet is om meer vrijwilligers te activeren, organisaties met elkaar te verbinden en te ondersteunen en faciliteren zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen. Vrijwilligers zijn tenslotte een van de bouwstenen om te komen tot krachtige Vitale Gemeenschappen die bijdragen aan de leefbaarheid in de wijken en dorpen binnen de gemeente Venlo.

Mantelzorgers

In 2024 ontvangt u van ons het Uitvoeringsprogramma gericht op ondersteuning en het ontzorgen van mantelzorgers. De druk is groot en zal door de vergrijzing verder toenemen. Mantelzorgers zijn van essentieel belang en leveren een grote bijdrage aan de zorg voor hun dierbaren. Daarmee vormen ze een belangrijke bouwsteen om te komen tot krachtige Vitale Gemeenschappen.

Geldzorgenbeleid

Geldzorgen, en met name het voorkomen en bestrijden ervan, staan hoog op de agenda. De opeenvolging van meerdere crises in de periode 2020-2022 heeft zichtbaar gemaakt welke ontwrichtende effecten armoede heeft op zowel het individu als op onze gemeenschap. Armoede is niet alleen een financieel vraagstuk, maar kent verschillende facetten die om een integrale benadering en aanpak vraagt. Geldzorgen raken immers aan het welzijn en de gezondheid van mensen en daarmee aan hun vermogen om actief deel te nemen aan onze gemeenschap. Naar verwachting neemt de aandacht voor geldzorgen de komende jaren verder toe. In Venlo kiezen we voor een integrale benadering, waarbij we maatschappelijke partners en inwoners nadrukkelijk een rol geven. Met de herijking van het Geldzorgenbeleid in 2023 spelen we steeds nadrukkelijker in op de benodigde integraliteit, preventie en verhoudingen tussen overheid en inwoners. Streven blijft uiteraard "minder inwoners en minder kinderen in armoede".

Inclusie Agenda

Er is meer aandacht voor het belang van actieve inclusie en diversiteit. Wij verwijzen u graag naar het G-debat en de aandacht voor de Regenboogagenda. De lokale Inclusie Agenda wordt vastgesteld voor de periode 2024 tot en met 2028. In 2025 gaan we, samen met diverse maatschappelijke partners, verder aan de slag met het de concretisering en uitvoering daarvan.

Sociale Basis

Vijf jaar geleden is het welzijnswerk en de regie op de sociale basis herijkt. Het middelpunt hiervan was de aanbesteding Sociale Basis en de daaruit volgende aanbesteding. Er komt een grondige evaluatie met als doel planvorming en vervolgstappen om te komen tot een toekomstbestendig ingerichte sociale basis en bijpassende aanbesteding in 2025. We kijken hierbij nadrukkelijk naar de effectiviteit van de verschillende activiteiten en leggen nog meer de nadruk op preventie. De druk op de sociale basis-infrastructuur is groot, onder andere in de (toegekende) beroepen op de subsidieregule sociale basis en de overwegingen die in opmaat zijn rondom eventuele structurele steun aan de Kinderboerderij Hagerhof.

Gemeenschapsaccommodaties

In 2023 is het beleidskader 'Koers Gemeenschapsaccommodaties Venlo 2023-2033' vastgesteld. Dit beleidskader wordt stapsgewijs uitgevoerd. Dit doen we aan de hand van een uitvoeringsprogramma dat jaarlijks wordt bijgewerkt. In 2025 en volgende jaren richten we ons op het verbeteren van

subsidieregels, het verhogen van het gebruikscomfort ervan, het bundelen van functies binnen deze accommodaties, verduurzaming en het opzetten van een Shared Service Center ter ondersteuning van vrijwilligersbesturen. We werken aan plannen voor de ontwikkeling van locaties zoals De Haandert, D'n Dörpel, De Zuidpilaar, Muspelheim en een nieuwe gemeenschapsaccommodatie in Venlo-Oost.

Zelfredzaamheid

Zelfstandig opgroeien, zo nodig met ondersteuning

Wij vinden het belangrijk dat kinderen thuis kunnen opgroeien. We zien dat zorgzwaarte, de omvang van de zorg en de zorgduur toenemen. De Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming hebben een stevige impact op het Venlose jeugd beleid. We willen de uitvoering hiervan zo goed mogelijk laten aansluiten bij alles wat we al doen. De hervormingsagenda gaat gepaard met een forse financiële opgave. Voor het realiseren van deze opgave zijn wij grotendeels afhankelijk van acties van het Rijk. Met name het inperken van de reikwijdte van de Jeugdwet kan tot besparingen leiden.

Daarnaast moet de ombouw van residentiële jeugdzorg naar kleinschalige voorzieningen plaats vinden. De gemeenten in Noord-Limburg werkten tijdens het programma Sturing en Inkoop nauw samen om te komen tot contractering van de maatwerkvoorzieningen. De evaluatie in 2024 kan leiden tot contractverlenging. Mochten er grote aanpassingen nodig zijn dan is in 2025 een nieuwe aanbesteding voorzien. De overgang van de Jeugdwet naar een ander aanbod voor begeleiding, behandeling of verblijf voor jongeren vanaf 18 jaar is gecompliceerd. We werken in 2024 aan een plan waar aan ook in 2025 zeker nog uitvoering gegeven moet worden.

Integraal werken

Sinds medio 2023 werken we met de Doorbraakmethode. Een belangrijke stap hiertoe is het inrichten van een integrale toegang. Hierbij ligt op het gebied van jeugd de focus op het kind en het gezin. De toegangsmedewerker indiceert zorg en biedt ook zelf (lichte) hulpverlening en voert regie. Dit sluit aan op de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Ouderen

De komende jaren blijft het aantal ouderen, waaronder ook het aantal ouderen met dementie, flink stijgen. De krapte op de woningmarkt, het gebrek aan passende woningen, de stijgende tekorten in het personeel in de zorg, de aangescherpte criteria van de Wet Langdurige zorg (Wlz) en het terugdringen van het aantal verpleeghuisplekken, zijn knelpunten waar we passende oplossingen voor moeten vinden. We zorgen ervoor dat het aanbod van open inloopvoorzieningen en respijtzorg aansluit op de veranderende zorgvraag en behoeften van ouderen. Daarbij gaan we samenwerking aan tussen de brede sociale basis en zorgaanbieders. Verder is het van belang andere woonvormen te ontwikkelen, met aandacht voor hofjeswonen, intergenerationeel wonen en het mogelijk maken van initiatieven door inwoners zelf.

Inwoners met complexe problematiek

We zetten in op meer passende woonzorgconcepten voor inwoners met complexe problematiek. Er wordt een nieuwe locatie voor maatschappelijke opvang gerealiseerd. In 2025 voorzien we dat er aandacht nodig is voor de afronding van de realisatie hiervan.

De doordecentralisatie beschermd wonen is per 1 januari 2025. Het gaat om de invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangende nieuwe verdeelmodel. In 2025 willen we de doordecentralisatie ook zoveel mogelijk geïmplementeerd hebben in onze werkprocessen. De invoering van het woonplaatsbeginsel is echter opnieuw later dan voorzien, naar verwachting per 1 januari 2026. Dat laat onverlet dat we daar in 2025 op anticiperen.

Met het nationaal Actieplan Dakloosheid spelen we in op thema's als preventie, vroegsignalering, wonen en een zachte landing in de wijk. Het doel is om voor 2030 geen mensen meer onvrijwillig op straat te laten verblijven. We zetten in op een bredere inzet van ervaringsdeskundigheid. Dit doen we onder andere via een regionale pool van ervaringsdeskundigen en de Herstelacademie. Daarnaast leggen we de nadruk duurzame uitstroom en willen we meer inzetten op de verschillende tussenvormen met betrekking tot beschermd wonen.

Regionaal worden in 2024 de samenwerking en de contracten rondom beschermd wonen en maatschappelijke opvang geëvalueerd. Als er een nieuwe aanbesteding aan de orde is, moet deze in 2025 voorbereid worden. In 2025 evalueren we de regionale pool voor ervaringsdeskundigen. In 2024 wordt het samenwerkingsconstruct van de 14 gemeenten in relatie tot de taken beschermd wonen en maatschappelijke opvang in 2024 geëvalueerd. Aanbevelingen worden in 2025 uitgevoerd.

Wmo voorzieningen

Ons doel is om inwoners langer vitaal te houden. In relatie tot het langer thuis wonen zien we de druk op Wmo voorzieningen en daarmee ook de kosten stijgen. Ook worden we geconfronteerd met personeelstekorten. Waar mogelijk zetten we in op de verdere ontwikkeling van algemene voorzieningen. Met zorgaanbieders en sociale basis wordt de samenwerking verder verstevigd vanuit de optiek van normaliseren, preventie en inzet vanuit voorliggend veld. De druk op de woonvoorzieningen stijgt. Duidelijk is dat we vooral moeten inzetten op levensloopbestendige woningen.

Het Rijk wil per 2026 een inkomensafhankelijke bijdragesystematiek in te voeren. Op dit moment is nog niet helder of en op welke wijze dit gaat gebeuren. We volgen dit nauwlettend om tijdig voorbereid te zijn op een implementatie hiervan.

In 2024 voeren we een evaluatie uit naar de regionale contractering van Wmo voorzieningen (Sturing en Inkoop). Afhankelijk van de uitkomsten hiervan bepalen we of de contracten verlengd worden of dat (op onderdelen) een nieuwe aanbesteding wordt uitgezet. Als dit laatste aan de orde is, wordt dit in 2025 voorbereid.

Programma 2 Leefbaar Venlo

Dienstverlening

De uitgangspunten voor onze gemeentelijke dienstverlening zijn Inclusief, Naadloos en Informatiegestuurd.

In de komende jaren zal een geleidelijke uitrol van de omnichannelstrategie plaatsvinden. Naar verwachting is een belangrijke ontwikkeling de inrichting van een centraal digitaal loket, Mijn Venlo. Voor alle vormen van dienstverlening geldt dat correcte, heldere en tijdige communicatie van cruciaal belang is. Naast alle digitale ontwikkelingen blijft persoonlijk contact een hoeksteen van goede dienstverlening. Wij geven uitvoering van het kader burgerbetrokkenheid.

Op 1 januari 2025 treedt de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) in werking. Deze wet regelt dat burgers en bedrijven hun zaken met alle overheden digitaal moeten kunnen afhandelen. Daarnaast verbetert de wet hun rechtspositie bij het digitale contact met ons.

Openbare orde en veiligheid

We gaan in 2025 verder met de uitvoering van ons integraal veiligheidsbeleid (IVB). De prioriteiten voor deze periode zijn maatschappelijke onrust en overlast, ondermijnende criminaliteit, digitale criminaliteit en cybercrime.

In toenemende mate vraagt de overlast in de binnenstad van met name daklozen, waaronder ook (ex-) internationale werknemers, aandacht. Deze groep groeit nog steeds. Stevige preventieve en repressieve maatregelen en acties zijn nodig om de problematiek in het stadscentrum en in de wijken beheersbaar te krijgen. De gemeente pakt in deze aanpak in 2025 een initiërende en regisserende rol.

Specifiek voor het voorkomen en terugdringen van jongeren in de jeugdcriminaliteit neemt gemeente Venlo deel aan Preventie met Gezag. Het is een ingrijpend programma dat de gelijke kansen voor de jeugd in Venlo vergroot en versterkt. De aanpak van jeugdcriminaliteit vraagt een intensieve integrale samenwerking tussen interne en externe professionals vanuit zorg, veiligheid en onderwijs.

Op 1 juli 2023 is de Wet goed verhuurderschap in werking getreden. Deze wet ziet toe op het beschermen van huurders, waaronder internationale werknemers, tegen uitbuiting en het voorkomen van ongewenste verhuursituaties. In 2025 wordt de verhuurvergunning voor verblijfsruimte van arbeidsmigranten ingevoerd. Naast het behandelen van de vergunningaanvragen, vraagt ook de BIBOB-toetsing, toezicht houden op de voorwaarden, handhaving en de afhandeling van klachten en meldingen capaciteit.

Naast en samen met de partners uit de strafrechtketen moeten we als gemeente voorzien in drugs (gerelateerd) beleid zodat we opgewassen zijn tegen de uitdagingen op het vlak van overlast en criminaliteit. Hiermee heeft, Venlo als grote stad, grensstad en logistieke hub nu eenmaal mee te kampen. Dat betekent dat we ons coffeeshopbeleid, drugsbeleid en Damoclesbeleid gaan actualiseren. We ontwikkelen een modern drugs(gerelateerd) beleid dat repressie en preventie combineert met aandacht voor kwetsbare wijken, bedrijventerreinen en buitengebied. Zo kunnen we proactief met overlast en ondermijnende criminaliteit omgaan, ook ten aanzien van shishalounges, illegale goklokaties en andere potentiële overlastbronnen en witwasmethoden.

Wonen

De Raad van State heeft inmiddels advies uitgebracht op de Wet versterking regie volkshuisvesting. De wet moet bijdragen aan de realisatie van de landelijke bouwopgave van 900.000 woningen. Om deze bouwopgave te realiseren schrijft de Omgevingswet een verplicht volkshuisvestingsprogramma voor aan het Rijk, provincies en gemeenten. De wet richt zich op het verkrijgen van regie op meerdere doelen waaronder aantallen woningen en locaties, voldoende betaalbare woning en de toewijzing aan urgente woningzoekenden en de doorwerking van gemeentelijke volkshuisvestingsprogramma's in lokale prestatieafspraken.

Na het sluiten van de woondeal 2023-2024 werken we aan de woondeal voor de periode 2025-2030. In de Ontwikkelstrategie, die later dit jaar vertaald wordt in de Omgevingsvisie staat de ambitie om de komende jaren verder te groeien. Daarvoor zetten we in op de grootschalige gebiedsopgaven en op verdichting in het bestaand stedelijk gebied door herstructurering en transformatie en mogelijkheden voor uitbreiding in de dorpen. Samen met de Provincie Limburg, het Rijk en andere gemeenten wordt gewerkt aan een tweetal grote woningbouwprogramma's; 'Limburg Centraal' (intensivering spoorzones) en 'Straatje Erbij' (intensivering dorpsontwikkeling, zoals in Velden en Lomm). We zetten hiertoe eigen gronden en (overtollig) vastgoed in de markt. Met behulp van actief grondbeleid kunnen we kansen benutten en knelpunten oplossen om de opgave een impuls te geven, de ruimtelijke kwaliteit van de stad te verbeteren en daarmee het economische vestigingsklimaat versterken.

Omgeving

Versterking van de ruimtelijke kwaliteit blijft een sleutelbegrip. Identiteit, oriëntatie, een gezonde leefomgeving en vestigingsklimaat hangen hiermee samen. De autonome groei van de stad naar een 110.000+ niveau vraagt om een (her)oriëntatie op de ruimtelijke structuur. Hier moeten een verdere kwalitatief hoogwaardige verstedelijking en vergroening van het binnenstedelijk gebied – meer stad – én het versterken van robuuste natuurwaarden in het buitengebied en uiterwaarden – meer land – én het ruimtelijk inpassen van nieuwe energiebronnen en klimaatopgave gelijkwaardige aandacht krijgen. Als een drager van lokale en regionale identiteit vormt behoud, benutting en versterking van erfgoed en landschap een cruciale factor hierin. Dit alles komt tot uitdrukking in de nieuwe Omgevingsvisie met ontwikkelingsstrategie, uitvoeringsagenda en het omgevingsplan.

Om deze ambities waar te kunnen maken zal het grondbeleidsinstrumentarium worden doorontwikkeld en vaker (pro)actief worden ingezet voor bijvoorbeeld de versnelling woningbouwopgave, economische structuurversterking en herstructurering bedrijventerreinen, klimaatadaptatie en energietransitie. Door het Strategisch investeringsfonds Venlo zijn we beter in staat om actief te verwerven en der regie te pakken bij urgente maatschappelijke opgaven.

Elke buurt, elke kern, elke wijk heeft zijn eigen, unieke karakter. Dit vraagt om een specifieke aanpak per wijk. In het wijkgericht werken ligt de nadruk op het werken vanuit de kracht van inwoners en de kracht van wijken. Dit zien we ook terug in een groeiend aantal dorpen en wijken dat een agenda of toekomstvisie voor hun eigen dorp of wijk opstelt, zoals in 't Ven, Arcen, Belfeld en Hout-Blerick. De gebiedsprofielen uit de nieuwe Omgevingsvisie leveren daar een goede basis voor. Afstemming van

voorzieningenniveau, het activeren en verbinden van inwoners en organisaties actief in de wijken en dorpen en het ondersteunen en facilitairen dragen bij aan het bouwen van vitale gemeenschappen.

Naast lopende projecten vanuit het Hoogwaterbeschermingsprogramma is het Waterschap gestart met de Trajectaanpak Maas 2050. In Venlo gaat het om 13 kilometer (bestaand) dijktracé in het stedelijk gebied aan de Venlose en Blerickse kant van de Maas. Hier ligt deels een directe relatie met de grotere ontwikkelingen in de stad zoals het kazerneterrein, de ontwikkelingen in Venlo Noord en het middengebied.

In de Integrale Visie op de Openbare Ruimte is vastgelegd dat de openbare ruimte steeds meer ook het directe leefgebied is van inwoners, bezoekers en gebruikers van de stad. Nieuwe beleidsdoelstellingen op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit, vergroening, gezondheid, cultuurhistorie, inclusiviteit en burgerbetrokkenheid leggen een steeds grotere druk op het planmatig beheer en onderhoud van de stad en de vervangingsinvesteringen. Een integralere manier van werken, ontwikkelend beheer, is noodzakelijk; klantvriendelijker én kosteneffectiever.

De staat van onderhoud van een aantal historische objecten in de openbare ruimte is slecht. De actuele bouwkundige toestand van historische objecten in gemeentelijk bezit wordt in kaart gebracht, met daaraan gekoppeld een actieplan. In 2025 wordt voor twee acute gevallen de restauratie opgepakt: het herstel van de historische kerkhofmuur in het Beatrixpark in Venlo-Zuid en het herstel van de rijksmonumentale molenvijver met historisch sluiswerk nabij de Holtmühle in Tegelen. Voor beide projecten worden in 2024 noodmaatregelen genomen en wordt cofinanciering van Rijk en provincie onderzocht.

De gemeente levert een belangrijke bijdrage aan de nationale doelstellingen op het gebied van circulaire economie. Doel hierbij is om het ontstaan van afval zoveel mogelijk te voorkomen, geproduceerd afval maximaal te scheiden en recyclen, en grondstofketens te sluiten: van afval naar grondstof. In 2025 vindt de nieuwe aanbesteding voor de huis aan huis inzameling vanaf 2026 plaats. In het verlengde daarvan onderzoeken we ook de mogelijkheden voor een (brede) regionale samenwerking op dit terrein verder.

Bereikbaarheid

Vanuit het Rijk is het Strategisch Plan Verkeersveiligheid uitgerold om oplopende ongevals cijfers een halt toe te roepen. Het Rijk stuurt hierbij op een risico gestuurde aanpak (investeren daar waar de risico's het grootste zijn). Ook in Venlo sturen we op het vergroten van de verkeersveiligheid en hanteren we daarbij deze aanpak. De output van de risicoanalyse en de input van de betrokken partners en inwoners leveren projecten en maatregelen op ter verbetering van de verkeersveiligheid. Het mobiliteitsplan wordt in 2024 vastgesteld. Daarin staat welke ingrepen nodig zijn om het mobiliteitssysteem toekomstbestendig te maken. We leggen in 2025 de nadruk op de verbetering van de centrumbereikbaarheid en onderzoeken de realisatie van mobiliteitshubs en P+R aan de randen van de stad. In relatie tot de ontwikkeling van het Veilingterrein en het middengebied is ook de verkeersknoop Tegelseweg een aandachtspunt.

Programma 3 Grenzeloos Venlo

Regionale Samenwerking Noord-Limburg

Deze programmaliijn betreft de samenwerking met de acht Noord-Limburgse gemeenten voor het realiseren van de opgaven en ambities in de Regiovisie Noord-Limburg 2040 – de Gezondste Regio. Door regionaal samen te werken zijn we in staat meer massa te maken en meer invloed uit te oefenen bij partijen zoals de provincie, het Rijk en Europa. Naast de samenwerking op de schaal van Noord-Limburg zien we in praktijk dat er steeds meer samenwerking is op de schaal van Noord- en Midden-Limburg. Denk aan, samenwerking op het gebied van veiligheid (veiligheidsregio) en duurzaamheid (RES). In 2024 laten de gemeenten zich adviseren over de doorontwikkeling van de regionale samenwerking en de meest bij de regionale opgaven passende vorm, in het geval van governance. De resultaten hiervan implementeren we in 2025.

Regionale strategische visie en uitvoeringsprogramma

De regionale strategische visie vormt de lange termijn ambitie voor de regio Noord-Limburg. Voor de uitvoering is een uitvoeringsprogramma (2024-2027) vastgesteld dat bestaat uit zeven programma's.

1. Gezond ondernemen: Ondernemen en Innoveren
2. Gezond zijn en gezond blijven: Vitaal en Gezond
3. Gezond leven: Toerisme en Leisure
4. Gezonde leefomgeving: Landelijk gebied
5. Gezond verbinden: Mobiliteit en Logistiek
6. Gezond leefklimaat: Energie en klimaat
7. Gezond en veilig

De uitvoering van dit programma hangt mede af van de door regiogemeenten beschikbaar te stellen middelen voor onze regionale ambities en de bijdragen die onze collega overheden en partners aan onze doelstellingen willen en kunnen leveren.

Investeringsagenda Noord -Limburg

Met de investeringsagenda hebben we de handen ineengeslagen om fors te investeren in de toekomstige onderlinge samenwerking. we werken samen met partijen in de regio en met de provincie Limburg. Inmiddels naderen we het einde van deze afspraken. We zijn met de Provincie Limburg in gesprek over een vervolg.

Regiodeals

In 2023 deed de Regio Noord-Limburg opnieuw een bestuurlijk bod aan het Rijk om te komen tot een nieuwe (tweede) Regio Deal voor Noord-Limburg. In februari 2024 gaf het Rijk aan dat de Regio Noord-Limburg opnieuw voor een Regio Deal in aanmerking komt ter grootte van €10 miljoen. De regio doet in 2024 hiervoor een uitgewerkte aanvraag bij het Rijk. Regio en provincie financieren mee. Het accent binnen deze Regio Deal zal met name liggen bij de transitie naar een circulaire

voedselproductie, het aantrekken en behouden van talent, het versterken van de gemeenschappen en het tegengaan van ondermijning. De termijn van de huidige (eerste) Regio Deal is verlengd naar 2025 zodat we maximaal invulling kunnen geven aan de kansen en de realisatie van de Regiodeal.

Public Affairs

Met public affairs richten we ons op belangenbehartiging op verschillende niveaus, waaronder beïnvloeding wet- en regelgeving, fondsenwerving en positieve beeldvorming over Venlo. Door onze belangen te behartigen in diverse fora en bij verschillende stakeholders kunnen we wet- en regelgeving beïnvloeden en cofinanciering genereren voor projecten en ontwikkelingen.

Public Affairs en lobby

In 2025 zetten we de Venlose lobby voort met een focus op de thema's die zijn vastgesteld in de Venlose lobbyagenda. Het gaat om de ontwikkelingsstrategie, de basisschool van de toekomst en waterstof. Ook acteren we op actuele thema's die voor Venlo van belang zijn. Venlo draagt ook in belangrijke mate bij aan het versterken van de positionering van de Gezondste Regio Noord-Limburg.

In 2025 zetten we in op belangenbehartiging op onderscheidende thema's voor Venlo, zoals de verwachte afname van de gemeentelijke middelen, internationale werknemers, veiligheid en het behoud van internationale studenten. Deze belangenbehartiging gebeurt op provinciaal, nationaal, Europees en landsgrensoverstijgend niveau. We intensiveren in 2025 onze rol, zowel bestuurlijk als ambtelijk, in diverse netwerken, waaronder VNG, G40, Brabant Stad, het Limburgse netwerk en thematische netwerken. Verder zetten we in op het ontvangen van bewindspersonen en Kamerleden op onze prioritaire thema's om de lokale praktijk te tonen en verbinding te maken met de nationale beleidsontwikkeling.

Citybranding

Eind 2024 ligt er een breed gedragen Citybranding strategie voor Venlo. In 2025 gaan we aan de slag met de implementatie. Daarvoor stellen we een uitvoeringsprogramma met onder meer een visie op de organisatiestructuur, inhoudelijk programma voor inwoners, citymarketingprogramma, merk- en marketingactiviteiten en financiering.

Derde geldstromen

Door de nauwe samenhang van de professionaliseringsinspanningen op het gebied van Public Affairs en Derde Geldstromen zijn we steeds beter in staat beleidsbeïnvloeding om te zetten naar financiële bijdragen. Voor de gemeente Venlo is het zaak de uitwerking van de Europese 'Green Deal' en het nationale klimaatbeleid nauwgezet te blijven volgen en in te spelen op de kansen die zich in 2025 ongetwijfeld weer gaan voordoen. Vanwege Venlo's geografische ligging en economische positionering als logistieke transporthub blijven we in 2025 attent op de mogelijkheden van de Connecting Europe Facility (CEF) die investeringen in majeure infrastructuur ontsluit. Op sociaal vlak biedt het Europees Sociaal Fonds kansen. We houden ook scherp in de gaten welke financiële kansen ontstaan uit de nationale inzet om de landelijke woningbouwopgave aan te pakken.

Grensoverschrijdende samenwerking

Binnen deze programmajijn richten we ons op het onderhouden en benutten van de grensoverschrijdende relaties met andere overheden en strategische partners om de programmadoelstellingen te verwezenlijken en goed nabuurschap te tonen.

Grensoverschrijdend netwerk

In 2025 investeren we in ons netwerk over de grens en in de VNG en BZK om de positie van een gemeente aan de grens te duiden. We onderhouden de contacten met (buur)gemeenten in de euregio op zowel bestuurlijk, ambtelijk als politiek vlak. We verbreden het netwerk waar mogelijk.

Stedenband Krefeld

In de samenwerking met Duitsland neemt Krefeld als partnerstad een bijzondere rol in. Op de vele activiteiten in 2024 in het kader van het 60-jarige partnerstedenjubileum borduren we in 2025 voort. Er ontstaan nieuwe contacten tussen sport- en cultuurverenigingen, inwoners en ondernemers die in 2025 tot nieuwe initiatieven kunnen leiden. Daarnaast geven we samen met Krefeld uitvoering aan het projectpartnerschap aan de Oekraïense stad Kropyvnytskyi.

Kaderstellend Duitslandbeleid en Euregio

Door de gegroeide aandacht voor grensoverschrijdende samenwerking werken we op veel verschillende gebieden met Duitse partners samen. In 2025 willen we Duitslandbeleid opstellen om aan de samenwerking met Duitsland richting te geven en focus aan te brengen. We zoeken intensivering op wezenlijke thema's die in de samenwerking aan de orde zijn en de gehele Euregio raken.

De Venlose bijdrage aan de Euregio Rijn-Maas-Noord zetten we in 2025 voor. Dit doen we door een actieve rol in het bestuur van de euregio te vervullen en deel te nemen in alle commissies van de euregio. Venlo jaagt ontwikkelingen aan met nieuwe inhoudelijke bijdragen en (Interreg) projectvoorstellen.

Programma 4 Welvarend Venlo

Algemeen

Welvarend Venlo zet in op het samen met partners realiseren van een optimale en duurzame economische ontwikkeling en multimodale bereikbaarheid als basis voor brede welvaart. De Economische Visie Venlo 2030 is daarvoor de koers. De regionale component van het programma blijft groot. Niet alleen brede welvaart, maar ook arbeidsmarkt, kennisinfrastructuur, economie, mobiliteit en strategische infrastructuur zijn regionale thema's.

Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt

Binnen deze programmajijn richten we ons op het versterken van de onderwijs- en kennisinfrastructuur en goede onderzoeksfaciliteiten inclusief een goed functionerende arbeidsmarkt. Daarbij is de facilitering van samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, overheid en omgeving van groot belang.

Venlo Kennisstad

De Brightlands Campus Greenport Venlo is het kristallisatiepunt van de publiek-private samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek. Doel van deze samenwerking is een versterking van het bedrijfsleven en van de kennisinfrastructuur. Hierbij besteden we in 2025 opnieuw nadrukkelijk aandacht aan het aantrekken van start ups, 'scale ups' en studenten.

Studentenhuisvesting is daarbij een belangrijke randvoorwaarde. In 2025 pakken we samen met onze partners door bij de realisatie van kwantitatief en kwalitatief voldoende huisvesting voor studenten. In 2024 werken we een brede (regionale) strategie onderwijs uit. Deze willen we in 2025 en volgende jaren uitvoeren. Dat geldt ook voor de subsidieregeling (2024-2026) die gericht is op de versterking van het MBO, HBO en WO-onderwijs. De komende jaren worden maatwerkafspraken gemaakt met de MBO-, HBO- en WO-instellingen die qua inhoud en omvang passen bij hun ontwikkeling en opgaven. In 2025 wordt met Fontys concreet invulling gegeven aan de in 2023 aangegane intentieovereenkomst over de doorontwikkeling van hun Sticky Campus in Venlo. Vanaf 2025 wordt nadrukkelijk ingezet op de doorontwikkeling van de UM op de Brightlands Campus. Daartoe gaan we een meerjarige samenwerking aan. Verder wordt in 2025 met Gilde verkend welke kansen samenwerkingsafspraken bieden om ook in de toekomst passend MBO-onderwijs in Venlo toekomstig te verzorgen. Een stevige positionering van de Brightlands Campus Greenport Venlo in Limburg is van belang evenals een verdere samenwerking tussen de vier Campussen in Limburg. In Den Haag speelt de discussie over het al dan niet beperken van internationale studenten in het Nederlandse Hoger Onderwijs. In de nieuwe wet die dit moet reguleren lijkt onder een aantal voorwaarden maatwerk voor grensregio's, krimpregio's en tekort sectoren mogelijk te worden. Vanuit Limburg voeren we een gezamenlijke lobby vanuit onderwijs, overheid en bedrijfsleven hiervoor.

Werken in Venlo

Op basis van het uitvoeringsprogramma 'Werken in Venlo' gaan we inzetten op een digitale matchingsapplicatie. Hier wordt op basis van talenten, competenties en vaardigheden een match gemaakt tussen vraag en aanbod. Het jaar 2025 staat in het teken van samenwerking en verbreding met werkgevers en kennisinstellingen om te komen tot breed draagvlak. Samen met werkgevers (verenigingen), MBO-instellingen en het Leerwerkloket Noord Limburg zetten we in op het versterken van Leven Lang Ontwikkelen. De pilot om jongeren kennis te laten maken met bedrijven, beroepsbeeld en beroepsonderwijs in de regio wordt omgezet in een programma. Specifiek gaat het om de doelgroep jongeren in het VO en MBO. Het project 'Verhogen van de instroom van leerlingen Voortgezet Onderwijs' naar het regionale beroepsonderwijs krijgt een vervolg. Via de landelijke aanpak Incidentele middelen leerlingenkrimp (IML) werkt OGVO aan een Venloos plan van aanpak om te anticiperen op de leerlingenkrimp en veranderende eisen vanuit maatschappelijk en economisch perspectief.

Crossroads Limburg

Crossroads Limburg (CRL) heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een volwaardige triple helix organisatie. In de huidige Regio Deal is het bestaan van de triple helix nadrukkelijk als voorwaarde opgenomen. Ook in andere regio's in het land worden deze samenwerkingsverbanden benut op de regionale economie te stimuleren. CRL zet zich in om een bijdrage te leveren aan de gezondste regio en een aantrekkelijke leefomgeving voor onze partners. Dat doet zij door het gezamenlijk (laten) ontwikkelen van economische programma's en het bijeen brengen van initiatieven. Daarnaast speelt CRL nadrukkelijk een verbindende rol tussen de ondernemers, kennisinstellingen en overheidspartijen. CRL werkt aan de ontwikkeling van een nieuw meerjarenprogramma vanaf 2025. Dit programma vormt ook de basis voor een financiële bijdrage van de gemeenten in Noord-Limburg in de komende jaren.

9-sporen aanpak Internationale werknemers

In 2025 ligt de focus op shortstay huisvesting, invoering Wet goed verhuurderschap/ Verhuurdersvergunning, de aanpak op dakloze (ex)arbeidsmigranten, het toezicht en handhaving van illegale bewoning en een brede aanpak ondermijnende criminaliteit. Doel is meer aan de voorkant van het vraagstuk en de onderliggende problemen te komen en meer grip en regie te hebben op de totale keten. Bij sommige zaken staan we daar direct voor aan de lat, bij andere zoeken we nadrukkelijker de samenwerking op met partners. We geven prioriteit aan de doelstelling om de 3.000 extra bedden te realiseren en omarmen goede huisvestingsinitiatieven. Het beleidskader internationale werkers is geëvalueerd. Op basis van de aanbevelingen bereiden we een aangepast beleidskader voor dat we aan de raad voorleggen met daarin mogelijkheden om short stay op bepaalde bedrijventerreinen te verruimen in duur. Goede informatievoorziening naar de doelgroep is nodig om kwetsbaarheid en misstanden in onze stad te voorkomen. Regionaal wordt een Outreachend team opgezet om uitvallers perspectief te bieden en misstanden te voorkomen. Via de sporen participatie en arbeidsmarkt is er aandacht voor het benutten van talenten in combinatie met taal en sociale integratie.

Economie

Binnen deze programmajijn richten wij ons op het versterken van de (cross-overs tussen de) sectoren agrofood, maakindustrie, logistiek, vrijetijdseconomie en zorg.

Uitvoeringsprogramma Economische Visie

In de Economische Visie Venlo 2030 staan diverse ambities en richtinggevende keuzen de vier uitgangspunten: kennis, ruimte, transities en positie. Deze visie is tactisch-strategisch van aard, waarbij economische ontwikkeling in balans met maatschappelijke effecten zijn, gericht op een brede welvaartsontwikkeling. Om de inhoud van de visie te concretiseren wordt een Uitvoeringsprogramma Economische Visie opgesteld. De toepasbare acties uit dit uitvoeringsprogramma worden met partners (waaronder bedrijfsleven en onderwijs) uitgewerkt in daadwerkelijke projecten. Daarbij leggen we accenten op het verbinden van de intermediaire rol van samenwerkingspartijen, herstructureren van werklocaties, doorontwikkelen (crossovers) speerpuntsectoren, kaderstellen ruimtelijke ontwikkelingen en versterken gebiedsontwikkellende rol samenwerkingspartijen. 2025 staat in het teken van de gezamenlijke uitvoering van projecten met strategische partners.

Werklocaties

Om een goed ondernemersklimaat op de werklocaties te bewerkstelligen zetten we in op verduurzaming en duurzaam ruimtegebruik met oog voor de maatschappelijke meerwaarde. Dit vraagt een kwaliteitsimpuls. Concreet zetten we in 2025 in op gerichte uitgifte van de nog schaarse vrije kavels op bestaande werklocaties, herstructurering en verduurzaming van bestaande werklocaties en de ontwikkeling van een nieuwe werklocatie voor MKB-bedrijven. De herstructurering ligt voor het overgrote deel bij private partijen. Hierbij nemen we als gemeente Venlo een passende rol, om zo de herstructurering van Keulse Barrière, Venlo Trade Port (specifiek Voltastraat en zuidoever industriehaven) en Windhond te bewerkstelligen. De ontwikkeling van nieuwe werklocaties verkennen we nader. We nemen hierbij een actieve rol, mogelijk ook in regionaal verband.

Netcongestie staat ook in 2025 de verduurzaming van bedrijven en daarmee van werklocaties, in de weg. Bedrijven krijgen niet de aansluiting die nodig is om hun processen te elektrificeren en/of een overschot van duurzaam opgewekte elektriciteit terug te leveren. Dit leidt er toe dat ondernemers nadenken over de mogelijkheden van local energy hubs. In het Realisatiepact Knooppunt Venlo 2030 (in 2023 vastgesteld in het BO-MIRT) is voor de periode 2024-2027 een onderzoek naar de locaties en (rand)voorwaarden voor de uitrol van clean energy hubs als onderdeel van een local energy hub opgenomen. In 2025 besteden we hier samen met de strategische partners actief aandacht aan.

Vrijetijdseconomie

De sector heeft volledig herstel laten zien na Corona en kijkt vooruit om opnieuw de toeristische koers te bepalen. Samen met de sector ontwikkelen we nieuw lokaal beleid vrijetijdseconomie. We zoeken hierbij aansluiting bij de Economische Visie Venlo 2030 en het Actieprogramma Vrijetijdseconomie Noord-Limburg. Belangrijk accent vanaf 2025 is de verschuiving van focus op direct economische effecten (bestedingen, werkgelegenheid) naar ook een bredere betekenis voor de stad en regio

Noord-Limburg en haar inwoners. Vrijtijdseconomie is onderdeel van de brede welvaart. Het draagt daarnaast bij aan een aantrekkelijke gemeente en regio (quality of life). Het nieuw lokaal beleid nemen we in 2025 in uitvoering. Als onderdeel daarvan zetten we onverminderd in op succesvolle projecten (onder andere doorontwikkeling Steyl) en investeren we in nieuwe kansen zoals waterrecreatie (vanuit de regionale kansencarta Maasrecreatie). Toeristische marketing krijgt invulling binnen de kaders van Citybranding.

Structuurversterkende projecten

In 2025 zetten we primair in op de grote ruimtelijke projecten die zijn opgenomen in de Economische Visie Venlo 2030, zoals de gebiedsontwikkeling Venlo-Noord, op de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Greenport Venlo, gebiedsontwikkelingen Veilingterrein en Kazerneterrein en ontwikkelingen in de Venlose binnenstad. Voor wat betreft de gebiedsontwikkeling Venlo-Noord staat 2025 in het teken van het afronden van de grondtransacties, het starten met de gebiedsontwikkeling op de aangekochte gronden en het starten met de aanleg van het zogenaamde slingertracé.

Mobiliteit

Binnen deze programmajijn richten we ons op het (inter)nationaal en regionaal aantrekkelijk houden van Venlo door samen te werken met strategische partners aan het verbeteren van de ruimtelijk-economische bereikbaarheid en het realiseren van een aantrekkelijk mobiliteitssysteem.

Trendsportal

De projecten van Trendsportal worden in 2025 in regionale samenwerking uitgevoerd. Ze dragen bij aan de Venlose mobiliteitsdoelstellingen zoals het verminderen van het aantal ongevallen en het terugdringen van de CO₂. Voorbeelden zijn duurzaam deelvervoer en uitvoering Strategisch Plan Verkeersveiligheid. Voor 2025 en verdere is borging en de continuering van projecten noodzakelijk.

Toekomstbestendige haven

In 2025 gaan we verder op de reeds ingeslagen koers. De aandacht gaat daarbij de komende jaren primair uit naar de economisch-functionele invulling van de noordoever. Randvoorwaarde voor de deze ontwikkeling is de verplaatsing van de jachthaven. Gezien de omvang van de opgaven wordt ook in 2025 volop ingezet op agendering van dit majeure project in de MIRT-programma's Goederenvervoercorridors en Integraal RivierManagement. De verplaatsing van de jachthaven is als opgave opgenomen in het hoogwater project Vierwaarden. Verplaatsing van de jachthaven naar de zoeklocatie Océ-Weerd biedt tegelijkertijd kansen voor de gebiedsontwikkeling Venlo-Noord. Waar mogelijk bezien we additionele financiering o.a. Europa en het Rijk.

De ontwikkeling van de Noordoever wordt actief gekoppeld aan de herstructurering van de zuidoever. Op de zuidoever zetten we in op verduurzaming en economische structuurversterking door herstructurering van het bestaande bedrijventerrein.

Via het project Versnellingsaanpak (natte) bedrijventerreinen, dat is opgenomen in het Realisatiepact Knooppunt Venlo 2030 dat op 9 november 2023 is vastgesteld tijdens het BO MIRT Goederenvervoercorridor, worden ook Rijk en provincie hierbij actief betrokken.

Vanuit het Europese project PIONEERS gaat extra aandacht uit naar de verduurzaming van het hele havengebied. In 2024 is het Green Port Master Plan Pioneers met Roadmap in overleg met relevante stakeholders verder uitgewerkt. Onderzocht is welke Pioneers-demo-projecten in Venlo geïmplementeerd kunnen worden. Het GPMPP met een roadmap voor verduurzaming van de industriehaven van Venlo wordt in 2025 opgeleverd. Doel is een klimaat neutrale en een concurrerende haven ultimo 2050.

Toekomstbestendig emplacement / spoorzone

ProRail heeft de Integrale Studie van het emplacement Venlo opgeleverd. Deze laat het landelijk belang van een toekomstbestendig spoor in Venlo zien. Door het ontbreken van structureel geld heeft het ministerie van IenW het vervolg onlangs stopgezet. Voor Venlo is het nu van belang de resultaten van de Studie te verknopen aan de Venlose Ontwikkelingsstrategie. Gefaseerd en gedeeltelijk afschalen van het emplacement levert extra ontwikkelingsruimte op voor de stedelijke opgaven in de spoorzone.

De Spoorvisie Venlo 2030 blijft uitgangspunt voor de doorontwikkeling van Venlo tot een (inter)nationaal spoorknooppunt voor personen- en goederenvervoer. Hierbij is nadrukkelijk oog is voor de leefbaarheid op en rond het spoor. Vanwege deze opgave is in het Realisatiepact Knooppunt Venlo 2030 het project Optimaliseren as Gekkengraaf-Blerick-Venlo opgenomen. In 2025 blijven we ook inzetten op het vergroten van de veiligheid op en rond het spooremlacement. We gaan voor een goede ruimtelijke inpassing met minimale hinder voor inwoners, ondernemers, landschap, natuur en milieu. Wij zetten daarbij ook in op (boven)regionale en zelfs (inter)nationale samenwerking en lobby.

Delta Rhine Corridor

De ontwikkelingen van de DRC blijven achter bij de planning die het Rijk in 2023 presenteerde. Dit komt onder andere door complexe onderhandelingen en onduidelijkheden over de definitieve samenstelling van het consortium enerzijds en de definitieve samenstelling, bundeling, routes en fasering van de buisleidingen en (eventueel) kabels anderzijds. De inzet van Venlo blijft komende periode gericht op de realisatie van een aansluiting op de buisleiding voor waterstof en eventueel op de buisleiding voor CO₂ en stroomkabels voor de verduurzaming van onze regionale economie.

Programma 5 Centrumstad Venlo

Algemeen

De ambitie met het programma Centrumstad Venlo is de ontwikkeling van Venlo tot het bestuurlijk, cultureel en economisch kloppend hart van de regio.

Kenmerkend voor het programma Venlo Centrumstad zijn het meerjarige karakter én de complexiteit en dynamiek van de opgaven. Met name in de gebiedsontwikkelingen komen een aantal ambities en doelstellingen van de andere programma's samen. Denk hierbij aan wonen, erfgoed, openbare ruimte, mobiliteit, onderwijs en economie. De komende jaren gaan we verder op de ingezette lijn. We bouwen verder binnen onze gebiedsontwikkelingen en (bouw-)projecten, zoals het Veilingterrein, Kazernekwartier, Maaswaard en het Stadhuis. Het centrumplan van Blerick is volop in uitvoering; in het centrum van Tegelen en de Binnenstad zetten we, samen met onze partners, de opgaven van herpositionering, hergebruik en vergroenen van de openbare ruimte, op basis van de eerder vastgestelde plannen onverminderd voort.

De basis sterk houden

Venlo biedt de regio het stedelijk centrum voor burger, ondernemer en bezoeker een basisaanbod van voorzieningen, faciliteiten en uitstraling op het gebied van stedelijk wonen, werken en leven.

In de strategische visie 2040 wil Venlo een stad worden van meer economische bloei, met plek voor hoger opgeleiden en aantrekkelijk voor studenten. Zonder cultuur zijn deze doelen niet te bereiken. Steeds meer culturele projecten zorgen ervoor dat onze inwoners actiever kunnen deelnemen aan de maatschappij, met nadruk op mentale gezondheid, cultuureducatie en ontplooiing. Vanuit het cultuurbeleid en het GALA-akkoord worden deze projecten blijvend gestimuleerd. Voor 2025 worden nieuwe vierjarenafspraken gemaakt met de basisinstellingen Bibliotheek, Maaspoort, CO en Museum van Bommel van Dam. De resultaten van het Rekenkameronderzoek naar de effecten van de subsidies in de culturele sector worden hierbij betrokken. De herhuisvesting van de bibliotheek krijgt verdere uitwerking en, in het verlengde van het onderzoek naar de positie van de meerjarenvoorzieningen, wordt verkend hoe de functie van het filmtheater het best gehuisvest kan worden. We doen nader onderzoek naar de positionering van de categorie "overige voorzieningen". Vanaf 2025 willen wij ook inzichtelijk hebben hoe deze bijdragen aan het gemeentelijk beleid en of er een andere vorm van subsidiëring nodig is. In vervolg op de evaluatie van de herijking van het subsidiestelsel gaan we met amateurkunstensector in gesprek om te komen tot de visie amateurkunsten, zoals door u gewenst in de cultuurvisie. In 2026/2027 staat nieuwe wetgeving met betrekking tot het omroepstelsel gepland. Samen met Omroep Venlo bereiden we ons daarop voor. Naast Urban zorgen tal van andere culturele activiteiten en evenementen voor levendigheid in onze stad en geven ze invulling aan de intenties van de cultuurvisie. In 2024 is voor deze initiatieven eenmalig budget beschikbaar gesteld. Voor de nieuwe meerjarenbegroting willen we structurele voorstellen doen die het mogelijk maken de groei die we in deze activiteiten zien te stimuleren. Culturele voorzieningen zijn essentieel voor de doorontwikkeling van Steyl. We willen met het Missiemuseum een duurzame relatie aan gaan, mogelijk als onderdeel van een uitgewerkte museumvisie.

Verbreden en robuust maken

Venlo bouwt aan een stabiel en robuust draagvlak voor het stedelijk wonen, werken en leven door te stimuleren wat ons sterker maakt en te voorkomen wat ons verzwakt.

Op korte termijn worden de laatste ontwikkelvelden in Q4 en Maaswaard voltooid. Hierin voert stedelijk wonen de boventoon. Als sluitstuk van de herontwikkeling van Q4 moet de openbare ruimte van de Maaskade opnieuw worden ingericht tot een hoogwaardige openbare ruimte. In de eerste helft van 2024 onderzoeken we samen met Waterschap Limburg de haalbaarheid van een versnelde (combineerde) aanleg van een nieuwe waterkering bij 't Bat (ter vervanging van de huidige afgekeurde kering) met de definitieve inrichting van openbare ruimte Maaskade in de periode 2026 – 2028.

Fase 1 van de ontwikkeling van het Kazernekwartier vordert gestaag. Naar verwachting kan de bouw van de eerste woningen in 2024 starten. De aanhoudende vraag en druk op de woningmarkt vragen om de versnellingsopgave voor het stedelijk wonen voortvarend verder in te vullen. Fase 2 van het Kazernekwartier levert hier een belangrijke bijdrage aan. Daarnaast wordt gekeken naar een combinatie van wonen en werken en cultureel-maatschappelijke voorzieningen die zorgen voor een dynamisch stedelijk gebied. Versterking van bestaande verbindingen en creëren van verbindingen tussen beide stadsdelen wordt onderzocht.

De start van de bouwontwikkeling van het Veilingterrein is voorzien in 2025/2026. De herontwikkeling van dit voormalig Veilingterrein tot een nieuwe stadswijk, opgebouwd rondom het thema positieve gezondheid/positive living, moet dienen als vliegwiel voor een hele herontwikkeling van het Middengebied. Voor dit Middengebied komt komend jaar een gebiedsvisie. Daarnaast brengen onderzoeken in het kader van de gebiedsontwikkeling Veilingterrein en deze van de Gebiedsvisie de impact op de omliggende infrastructuur (waaronder de Tegelseweg) in beeld.

Verdiepen en onderscheiden

Venlo zet in op een onderscheidend profiel van het stedelijk centrum in de regio en daarbuiten om de aantrekkingskracht van Venlo te versterken op bewoners, ondernemers en bezoekers.

De Ontwikkelingsstrategie Venlo 2040 die en voorbereiding is, geeft duidelijk richting aan het programma Centrumstad. In het centraal stedelijk gebied is opvallend veel ruimte voor transformatie en ontwikkeling. Met name in de nabijheid van de drie stations en juist ook de omgevingen waar een problematiek van leefbaarheid, veiligheid, milieu en klimaatadaptatie aan de orde is. Openbaar vervoersknooppunten, zoals stationsomgevingen hebben prioriteit in de voorkeursvolgorde van verstedelijking (NOVI). In de ontwikkelstrategie wordt, volgens de principes van de NOVI, voor de midden- en lange termijn geopteerd voor intensivering van de stationsomgevingen ten gunste van uitbreiding aan de randen van het stedelijk gebied. Er is al een belangrijke basis gelegd met de ontwikkeling van het Kazernekwartier in de buurt van het station Blerick en in Venlo met de ontwikkeling van het Middengebied/Veilingterrein. Maar vooral ook de directe omgeving van Station Venlo in samenhang met de zuidrand binnenstad. In de zuidrand van de binnenstad zijn de afgelopen jaren al flinke stappen gezet om te komen tot een hoogwaardig educatief en cultureel cluster. Nu wordt de stap gezet om in de gehele zone 'van Maas tot station' of beter gezegd van 'van station tot station', te komen tot een nieuw en toekomstbestendige perspectief voor dit deel van het stedelijk

centrum. Er is een aantal ontwikkelingen te onderscheiden die vragen om een nieuw handelingsperspectief, waaronder de herontwikkeling van het Flujasplein, met de mogelijke positionering van een nieuwe en moderne bibliotheek in combinatie met aanvullende publieke en/of maatschappelijke voorzieningen, maar ook het hergebruik en/of herontwikkeling van de twee vrijkomende vleugels van het voormalige postkantoor aan de Deken van Oppensingel en de Nassastraat.

Om de kwaliteit die de binnenstad te borgen en te versterken wordt medio 2024 de Integrale Kwaliteitsvisie Binnenstad Venlo (IKBV) gepresenteerd. Het integrale karakter van de kwaliteitsvisie gaat over de gebouwde omgeving en de openbare ruimte. Op basis van dit plan kunnen verschillende ontwikkelingen in de binnenstad verder worden opgepakt en geïntensiveerd. Bijvoorbeeld het vergroenen van binnenplaatsen, aanpak van panden die kwalitatief onvoldoende zijn, vooral als het waardevol erfgoed betreft, en de verdere uitrol van het duurzame 'lichtsnoer'.

In de kadernota en begroting 2024 is al uitgebreid aandacht besteed aan de doorontwikkeling van het Kloosterdorp Steyl. Dit proces komt in een nieuwe fase. We werken samen met Stichting BOEi aan een ontwikkelperspectief. Naar verwachting kan dat in 2024 worden vastgesteld. Het ontwikkelperspectief kan leiden tot uitvoeringsvoorstellen in de komende jaren. Enkele uitvoeringsplannen kunnen wellicht versneld worden uitgevoerd, in verband met het 150-jarig bestaan van de SVD (Orde van de Missiepaters) in 2025.

Kunst in de openbare ruimte leent zich bij uitstek voor het zichtbaar en beleefbaar maken van erfgoed. Vooral bij erfgoedobjecten die lastig aan een concrete gebruiksfunctie zijn te koppelen kan kunst een betekenisvolle bijdrage leveren. Erfgoed vertelt het verhaal van Venlo. Kunst kan daarbij als communicatietool worden ingezet. We gaan in 2025 deze strategie verder vormgeven en onderzoeken welke erfgoedobjecten met kunst voor het voetlicht kunnen worden gebracht.

In 2023 is het nieuwe evenementenbeleid vastgesteld. Bij de implementatie van het evenementenbeleid constateren we dat er evenementen zijn die een belangrijke bijdrage leveren aan een gevarieerd aanbod in onze stad, maar die beter geborgd dienen te worden. Het gaat onder andere om culturele activiteiten en (volks)evenementen zoals het jaarlijkse Filmfestival, de Passiespelen en Kunstbende. Ze geven uitvoering aan de gemeentelijke beleidsdoelen, zoals opgenomen in de cultuurvisie en het evenementenbeleid, maar ook bredere doelstellingen ten aanzien van educatie en het tegengaan van eenzaamheid. We onderzoeken hoe we deze evenementen structureel kunnen verankeren. We leggen daarbij de link met de evaluatie van het herijkte subsidiestelsel. Om de continuïteit van onze evenementen en daarbij de enorme inzet van vrijwilligers te borgen, zijn we medio 2024 gestart met een helpdesk voor evenementenorganisatoren. Hierbij ondersteunen we evenementenorganisatoren bij de uitvoering. Deze helpdesk willen we in 2025 en 2026 continueren. De fysieke ruimte om evenementen te organiseren wordt steeds schaarser. We constateren dat het centrum van Venlo zijn grens heeft bereikt. We willen de inrichting van een vaste, multifunctionele plek onderzoeken waarbij ook ruimte is voor evenementen.

Programma 6 Circulaire en duurzame hoofdstad

Algemeen

In het Nationale Klimaatakkoord staan maatregelen om de uitstoot van CO₂ te beperken. Deze aanpak richt zich op vijf pijlers; gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie, landbouw en elektriciteit. Het is duidelijk dat we als gemeente een belangrijke rol vervullen in de uitvoering van deze Rijksambities. Binnen Venlo is de opgave verankerd in het programma Circulaire en duurzame hoofdstad met de programmaliijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit. De hoofdoopgave van het programma is om van Venlo een toekomstbestendige en gezondere gemeente te maken die kansen benut in de energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit. Met de uitvoering in dit programma is er sprake van continue wisselwerking in de realisatie van de doelen van de andere raadsprogramma's.

De afgelopen jaren hebben we veel projecten uitgevoerd om de energietransitie in de gebouwde omgeving te versnellen. Bijvoorbeeld het project met ontzorging voor de aanschaf van zonnepanelen, diverse isolatieprojecten en een warmtepompregeling voor woningeigenaren. We zoeken voortdurend naar een betrouwbaar en betaalbaar aanbod voor bewoners in verschillende fasen van hun verduurzamingsproces. Dit blijven we doen. Ook gaan we verder met het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed en realisatie van het warmtenet in Hagerhof-Oost.

De afgelopen jaren zijn de beleidsmatige kaders ontwikkeld voor de twee programmaliijnen Energietransitie en Klimaatadaptatie. Hoewel deze kaders continu worden herijkt en doorontwikkeld, ligt de focus voor deze programmaliijnen nu vooral op uitvoering. Voor de programmaliijn Circulariteit ligt dat anders. In 2023 is het grondstoffenplan vastgesteld en zijn we gestart met de beleidsontwikkeling voor Nieuwe grondstoffen. Hierbij concentreren we ons op essentiële hoofdlijnen zoals circulair bouwen (inclusief ontwerp en slopen), circulair inkopen binnen onze eigen organisatie en het creëren van bewustwording bij onze inwoners en partners. Met de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) vanuit het Rijk hebben we de capaciteit op orde gebracht. Dit is dan ook het juiste moment om vanuit die fase van pilots en pionieren meer te gaan sturen op continuïteit en een structureel karakter te geven aan onze inspanningen.

We gaan aan de slag met een nieuw uitvoeringsprogramma Duurzaamheid en Circulariteit. Daarin schenken we ook uitgebreid aandacht aan de meetbaarheid van het programma, op basis van de uitgangspunten vanuit het 213a onderzoek. Dit is niet eenvoudig omdat resultaten (zoals CO₂-reductie in de gemeente) niet altijd direct te koppelen zijn aan de maatregelen die we lokaal nemen. We passen onze indicatoren waar nodig aan om de voortgang van onze duurzame en circulaire initiatieven te kunnen monitoren. Denk bijvoorbeeld aan indicatoren zoals het aantal geïnstalleerde zonnepanelen, de vermindering van CO₂-uitstoot, het percentage gebouwen met energielabel A, maar bijvoorbeeld ook de gevolgen daarvan op de woonlasten.

Energietransitie

Het doel van de programmaliijn Energietransitie blijft gericht op het waarborgen van leveringszekerheid van energie (elektriciteit en warmte) met schone en lokale bronnen. Dat doen we

o.a. door intensief samen te werken aan de Regionale Energie Strategie Noord- en Midden Limburg. Eén van de grootste uitdagingen voor de gemeente blijft het verduurzamen van de gebouwde omgeving. We blijven onze aanpak bijsturen op basis van ervaringen die momenteel worden opgedaan, zoals in lopende projecten zoals de komst van een warmtenet in Hagerhof en omgeving. Ook met onze stadsbrede aanpak met gemeentelijke regelingen voor woningeigenaren bieden we structurele ondersteuning om te verduurzamen. Hierbij streven we naar verdere vermindering van CO₂-uitstoot en zetten we kostenbesparing centraal. Het doel is een volledig aardgasvrije woningvoorraad.

In de regio spelen we als samenwerkingspartner een belangrijke rol in het vergroten van de slagkracht en capaciteit om gezamenlijk toe te werken naar meer kennisdeling, gezamenlijke positionering richting landelijke (infrastructurele) ontwikkelingen zoals de Delta Rhine Corridor. Het afgelopen jaar heeft u besloten tot de aanbesteding van een warmtebedrijf voor het warmtenet in Hagerhof en omgeving. U besloot dat dit warmtebedrijf binnen 10 jaar voor minimaal 51% in publiek eigendom moet overgaan. De nieuwe warmtewet (Wcw), die vermoedelijk vanaf 2025 in werking treedt, schrijft dit publieke eigendom voor bij warmtenetten met meer dan 1500 aansluitingen. Deze kansen en risico's voor de gemeente worden de komende periode vanuit het project nader verkend.

Slechts een klein deel van de opgave is te realiseren met een warmtenet zoals in Hagerhof en omgeving; naar verwachting 15% van de woningvoorraad. Echter, in de meeste buurten in onze gemeente is een goed geïsoleerde woning met een warmtepomp het meest geschikt. Deze individuele oplossingen vragen om andere sturing dan collectieve oplossingen. We starten daarom met een verkenning naar de mogelijkheden om als gemeente nog beter te sturen op de energietransitie. Bijvoorbeeld met een gemeentelijk energiebedrijf op basis van een aantal kernwaarden voor toekomstig energiebeleid die de raad vorig jaar heeft vastgesteld.

Netcongestie is een actueel en enorm probleem, waarbij netbeheerders, gemeentes, ontwikkelaars en gebruikers met grote uitdagingen te maken krijgen. In veel gevallen is geen of maar een beperkte aansluiting mogelijk op het elektriciteitsnet. Daarom starten we met een verkenning naar welke energieconcepten en oplossingen er zijn om netcongestie bij deze ontwikkelingen te voorkomen of de gevolgen daarvan te beperken. Zodoende kunnen we voor de toekomst nog beter uitgangspunten en handvatten meegeven aan initiatiefnemers voor vergelijkbare woonlocaties.

In 2023 is een motie aangenomen om zonnepanelen op landbouwgrond per definitie niet meer toe te staan. Ook de landelijke kaders voor grondgebonden energieopwek hebben invloed op de mogelijkheden voor nieuwe projecten. Met het opstellen van een herijkt beleidskader Nieuwe energie brengen we bestaande en nieuwe mogelijkheden in kaart. Daarnaast nemen we in het nieuwe beleidskader de balans tussen vraag en aanbod van energie actief mee. Het gaat immers al lang niet meer over de eenzijdige doelstelling van zoveel mogelijk energieopwek. We richten ons ook op initiatieven met opslag en onderlinge uitwisseling van energie, zoals batterijen en bekijken onder welke omstandigheden deze initiatieven bijdragen aan een oplossing.

We intensiveren onze inspanningen om bedrijventerreinen te verduurzamen, waarbij we de samenwerking blijven zoeken met de Stichting Duurzame Bedrijventerreinen en daarmee het bedrijfsleven. We leveren hiervoor actieve ondersteuning, met een focus op het stimuleren van lokale energiehubs en de rol van de gemeente in het borgen van samenhang tussen programma's. In dit

geval bijvoorbeeld op het gebied van economie. De focus ligt op samenwerking tussen bedrijven, gezamenlijke investeringen in duurzame energiebronnen en het creëren van een veerkrachtig energienetwerk.

Bij de verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed stuiten we op technische uitdagingen en de problemen rondom netcongestie. We onderzoeken isolatiemogelijkheden, geschiktheid voor zonnepanelen en elektriciteitsnetwerkcapaciteit. Ook slimme oplossingen en nieuwe technieken zoals buurtbatterijen en waterstofpanelen verkennen we daarbij. Korte termijn oplossingen, zoals aanbrengen van ledverlichting en het plaatsen van zonnepanelen op kleinere gebouwen, worden versneld opgepakt. Voor ieder gebouw blijft maatwerk noodzakelijk.

Klimaatadaptatie

Door klimaatverandering hebben we te maken met extremer weer. In de dynamische context van klimaatverandering staan we voor een urgente opgave: het aanpassen van onze leefomgeving aan de toenemende extremen in het weer. Venlo, als veerkrachtige gemeente, erkent deze realiteit en zet zich in voor het thema klimaatadaptatie. Dit betekent niet alleen de noodzaak voor het anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering, maar ook het proactief creëren van een robuuste en duurzame leefomgeving. Er is nu verdere actie nodig om Venlo voor te bereiden en aan te passen op meer hitte, droogte, wateroverlast door hevige regenbuien en kans op overstromingen. Zo blijft het prettig en aangenaam in onze straten, in de huizen, bedrijven en parken. De klimaatopgave is een complexe en meerjarige opgave. Klimaatdata geven ons inzicht om gericht te werk te gaan. We zijn beter in staat zijn de juiste prioriteiten te leggen waar de impact mogelijk het grootst gaat zijn. In 2019 heeft de klimaatstresstest plaatsgevonden. In 2025 volgt de volgende klimaatstresstest. Hieruit worden veranderingen inzichtelijk, waarbij de eerste impact van onze doelen zichtbaar is geworden. Ook voor de programmatische klimaatadaptatie geldt dat we de kaders en werkwijzen hebben gesteld, en nu de focus leggen op de uitvoering; we verbinden klimaatadaptatie steeds verder met de thema's van energietransitie en circulariteit.

Klimaatadaptatieve maatregelen in bouw- en inrichtingsprojecten nemen we standaard mee. We richten ons op groene, gezonde wijken en buurten. Dit betekent samenwerken met inwoners, ondernemers, partijen en initiatiefnemers in Venlo en in de regio.

Uit de Groene Stad Challenge blijkt dat er grote verschillen bestaan tussen stadsdelen en kernen ten aanzien van de verhouding groengrijs. Er ligt nog veel werk voor ons om de verhouding in evenwicht te brengen voor de stadsdelen en kernen binnen de gemeente. Er ligt voor zowel de inwoners, bedrijven als de openbare ruimte een enorme potentie in het verwijderen van zinloze verharding. Iedereen kan hiermee al snel zijn steentje bijdragen in de vorm van: het vergroenen van parkeervakken, het vergroenen van daken en tuinen, het aanplanten van nieuwe bomen, het omvormen van beplanting voor biodiversiteit, et cetera. Op kleine schaal wordt deze 'ontstening' al uitgevoerd. Dit moet echter een structureel onderdeel worden van ons denken en handelen om de schaalgrootte van de verstening waar we mee te maken hebben terug te kunnen brengen.

Naast bovenstaande gaan we in 2025 concreet aan de slag met het implementeren van de beleidsregel Klimaat, het implementeren beleidsregel Natuurinclusief bouwen, het continueren van

de vergroeningsactie voor inwoners (ontsteden en vergroenen) en de continuering van de deelname in het project groenblauwe revolutie schoolpleinen.

Circulariteit

De programmalijn circulariteit richt zich op de ontwikkeling van een circulaire economie. Deze wordt gekenmerkt

door groei, zonder verlies, verspilling of belasting op de beschikbaarheid van grondstoffen. Het draagt bij aan het verlagen van milieu-impact van het gebruik van grondstoffen, het sluiten van kringlopen en behoud van waarde. De gemeente Venlo wil een rolmodel zijn als het gaat om het stimuleren en omarmen van circulariteit. Daarom willen we dit breder verankeren binnen onze eigen organisatie en inwoners en bedrijven faciliteren op dit gebied.

Het grondstoffenplan richt zich voornamelijk op de optimale inzet van afval als grondstof. In 2025 richten we ons op de gebouwde omgeving waar circulair ontwerpen, bouw en slopen een belangrijke rol speelt. Met de opgedane kennis en ervaring van eerdere circulaire voorbeelden bouwen we verder. Circulair slopen – het zodanig slopen, ontmantelen, demonteren en remonteren dat de grondstoffen die vrijkomen in andere projecten weer (hoogwaardig) kunnen worden hergebruikt – vergt weer andere kennis. Daarbij is het ook van belang dat er ruimte is om materialen tijdelijk op te slaan in afwachting van hergebruik. Zonder dergelijke ruimte is het praktisch niet haalbaar voor uitvoeringsorganisaties om de verwerking van sloopmateriaal tot hergebruikmateriaal te organiseren. Een buffermogelijkheid tussen het daadwerkelijke slopen en hergebruik is essentieel. Ook verstevigen we onze organisatie in het circulair denken. Daar waar het kan geven we als Venlo het goede voorbeeld en zetten we de toon. In bepaalde sectoren is onze gemeentelijke rol echter minder bepalend en zetten we in op inspireren.

Het onderscheidend profiel van Venlo ten aanzien van circulair en gezond bouwen heeft inspirerend gewerkt voor andere ontwikkelaars in de gemeente én daarbuiten. Inmiddels heeft het Healthy Building Network zich ontwikkeld tot Healthy Building Movement (HBM) waarin Venlo leadpartner is. Dit doen we samen met onze Duitse partners, waardoor HBM tevens bijdraagt aan de verdere versterking van de grensoverschrijdende samenwerking. Binnen HBM wordt verdere bewustwording gecreëerd voor het thema “gezonde gebouwen”. Het draagt bij aan de daadwerkelijke toepasbaarheid in de praktijk. Voor Venlo specifiek zet het project in op een “gezonde” renovatie/nieuwbouw van twee schoolgebouwen in onze gemeente.

Naast het afronden van het nieuwe beleid betekent het bovenstaande de doorontwikkeling milieustraat en duurzaamheidspleinen, het verbreden van het duurzaamheidsloket en advies team Goede burens met circulariteit en het verbreden en bevorderen van de kennis van de organisatie en de stad.

Bedrijfsvoering

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de kaders van de bedrijfsvoering die worden doorontwikkeld om bij te dragen aan de dienstverlening richting onze burgers en de maatschappij.

Het doel is om voor alle aspecten van de bedrijfsvoering (personeel, organisatie, informatie, financiën, inkoop, juridische zaken, communicatie, administratie) binnen de gemeente Venlo de basis (organisatie, inrichting en beheer) door te ontwikkelen en aan te laten sluiten bij de inhoudelijke doelen.

Koersvast: Doorontwikkelen van onze wendbare bedrijfsvoering

De uitdaging en stevige opgave voor de komende jaren is de ingezette ontwikkellijn vast te houden. Hiermee moet de bedrijfsvoering voldoende wendbaar blijven om binnen de steeds meer dynamische context van de gemeente de inhoudelijke programma's voldoende te kunnen faciliteren.

Programmaliijnen

Om de inhoudelijke programma's te faciliteren en de grootst mogelijke bijdrage te leveren richting onze inwoners zijn drie programmaliijnen waarlangs we de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering vormgeven.

1. De programmaliijn **Digitale Transformatie** heeft als doel het waarborgen van een solide digitale basis, het integreren van kwalitatieve data en digitalisering in beleidsvorming, uitvoering en verantwoording, en het innoveren van de organisatie met nieuwe technologieën waaronder AI op een verantwoorde manier.
2. De programmaliijn **Doelmatigheid en Rechtmatigheid** heeft als doel de organisatie zo te ondersteunen dat de inhoudelijke doelen doelmatig (efficiënt), doeltreffend (effectief) en rechtmatig (volgens wetgeving en (beleids)kaders organisatie) tot stand worden gebracht.
3. De programmaliijn **Mens en Organisatie:** heeft als doel om de ambtelijke organisatie te ontwikkelen zodat medewerkers hun werk binnen de vastgestelde kaders, professioneel, vitaal en betrokken uitvoeren en daarmee de vastgestelde doelen realiseren.

Wendbare Bedrijfsvoering 2025 en verder

Programmalijs Digitale transformatie

Om de digitale transformatie vanaf 2025 te borgen houden we, naast de bestaande lijn vanuit de Digitale Agenda Gemeenten 2024, expliciet rekening met de volgende accenten:

- Om de risico's van AI-gebruik binnen de gemeente te beheersen ontwikkelen en beheren wij de kaders gericht op ethiek, wettelijke compliance en technische veiligheid. Het gaat om ethische codes, richtlijnen voor data-beheer, en 'AI Impact Assessments' voor het evalueren van risico's zoals privacy, beveiliging en bias. Daarnaast blijven we inzetten op scholing van medewerkers. Dit beleid verzekert een verantwoordelijke en transparante inzet van AI ten dienste van de gemeenschap.
- De beveiliging van informatie is de afgelopen jaren, zowel digitaal als fysiek, naar een hoger niveau getild. Het borgen en verder versterken van informatiebeveiliging vraagt ook vanaf 2025 blijvende aandacht. Dit is in lijn met de VNG-resolutie 'Digitale Veiligheid: een kerntaak van gemeenten'.
- In het verlengde hiervan gaan we op het gebied van privacy verder met het implementeren van het door uw raad vastgestelde privacybeleid en de monitoring ervan via het monitorings- en verantwoordingsplan privacy.
- Niet nieuw maar wel blijvend noodzakelijk is de verdere doorontwikkeling van het vakgebied informatiebeheer en archivering. Dit gebied vraagt om continue aandacht voor het realiseren van actieve openbaarmaking, transparantie en toegankelijkheid. We willen de vindbaarheid van data verbeteren in het belang van onze burgers en conform actuele wettelijke eisen. Denk hierbij aan integrale stappen die we ook in 2025 en verder moeten zetten om te voldoen aan de samenhangende wetgeving die relatie nieuw is op dit gebied. Voorbeelden zijn de Wet Open Overheid, de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk verkeer en de nieuwe Archiefwet.

Programmalijs Doelmatigheid en Rechtmatigheid

- Venlo loopt voorop in het afleggen van een rechtmatigheidsverantwoording aan uw raad. Dit gaat om financiële en juridische rechtmatigheid en verantwoording over de doelmatigheid. In 2025 gaan we hier onverminderd op door en zetten we ook verdere stappen richting het bredere 'in control statement'. Met dit 'in control statement' verklaren het bestuur en management dat de interne beheersings- en controlesystemen van de gemeenten adequaat en effectief zijn. Dat de gehele bedrijfsvoering bijdraagt aan de realisatie van beleidsdoelstellingen en dat er geen grote onverwachte verrassingen optreden.

Programmalijn Mens en organisatie

Accenten

- Uit de omgevingsanalyse blijkt dat het voor de gehele organisatie misschien wel de grootste uitdaging van de komende jaren is om de juiste mensen te vinden en te behouden. Dit maakt zoals dat we, zoals ook in de voorgaande kadernota en begroting is aangegeven, ook in 2025 versterkt inzetten op:
  - Versterking arbeidsmarktpositie (opzetten arbeidsmarktstrategie, campagnes en uitingen)
  - Strategische personeelsplanning en mobiliteit
  - Permanent leren en ontwikkelen (voor het realiseren van de opgaven en voor binding van medewerkers)
  - Data-analyse
- De spanning op de arbeidsmarkt en druk op de uitvoering gaan we tegen door een samenhangend instrumentarium door te ontwikkelen dat toeziet op de vraag en de aanbodkant van onze arbeidsmarkt. Deze instrumenten streven effecten na op drie samenhangende domeinen:
  - Binnenhalen en binden
  - Boeien, behouden en bewegen
  - Werk anders organiseren

